

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Τμήμα Οικονομικής και Διοίκησης Τουρισμού

«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ » - «CULTURAL TOURISM ON THE ISLAND OF
RHODES, THE CASE OF THE MEDIEVAL CITY»

Όνοματεπώνυμο φοιτητή

Λεβέντης Ιωάννης Τσαμπίκος

Όνοματεπώνυμο επιβλέπουσας καθηγήτριας

Δρ. Πανωραία Πουλάκη

Σεπτέμβριος 2021

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως την καθηγήτριά μου Δρ. Πουλάκη της οποίας η συμβολή υπήρξε καθοριστική για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου μελέτης.

Επίσης την οικογένειά μου για την υποστήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η προπτυχιακή μου εργασία η οποία πραγματοποιείται στα πλαίσια του πτυχίου μου έχει ως βασικό στόχο την ανάλυση του Πολιτιστικού Τουρισμού στο νησί της Ρόδου, με μελέτη περίπτωσης την Μεσαιωνική Πόλη. Για τη διερεύνηση του θέματος της εργασίας χρησιμοποίησα πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Επίσης πήρα 100 απαντήσεις από ερωτηματολόγια από φορείς του τουρισμού και πιστεύω πως κατάφερα να αναλύσω το συγκεκριμένο θέμα στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1.1. Ορισμοί εννοιών: τουρισμός – τουρίστας	7
1.2. Μορφές Τουρισμού	8
1.3. Τουριστική Ζήτηση	8
1.4. Τουριστική Προσφορά	9
1.5. Συνέπειες της τουριστικής δραστηριότητας	10
1.5.1. Οικονομία	10
1.5.2. Κοινωνία	11
1.5.3. Περιβάλλον	13
1.6. Βιώσιμος Τουρισμός	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΡΟΣ	18
2.1 Οριοθέτηση των εννοιών: πολιτισμός και κουλτούρα	18
2.2 Πολιτιστική Κληρονομιά (Cultural Heritage)	19
2.3 Πολιτιστικός τουρισμός	24
2.3.1 Τύποι πολιτιστικών τουριστών	25
2.3.2 Πολιτιστικές δραστηριότητες τουρισμού	27
2.4 Επιπτώσεις του πολιτιστικού τουρισμού	28
2.5. Βιβλιογραφική προσέγγιση για τον πολιτιστικό τουρισμό	30
2.6. Πολιτιστικός τουρισμός: Ευρωπαϊκή Ένωση, Ελλάδα	32
2.6.1. Ευρωπαϊκή Ένωση	34
2.6.2. Ελλάδα	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	38
3.1. Γενικά	38

3.1.1. Γεωγραφικός προσδιορισμός	38
3.1.2. Γεωφυσικός προσδιορισμός	38
3.1.3. Ονομασία	40
3.1.4. Μυθολογία -Ιστορία	40
3.1.5. Εξέχουσες Προσωπικότητες	41
3.2. Τομείς δράσεις πολιτιστικού περιεχομένου	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	46
4.1 Έρευνα	46
4.2 Σκοπός έρευνας	46
4.3 Δείγμα έρευνας	46
4.4 Διαδικασία συλλογής δεδομένων	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	65
6.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	65
6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	67
6.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	71

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός είναι ταξίδι για αναψυχή ή για επαγγελματικούς λόγους. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού ορίζει τον τουρισμό γενικότερα, με όρους που «υπερβαίνουν την κοινή αντίληψη του τουρισμού ως περιορισμό μόνο σε δραστηριότητες διακοπών, καθώς οι άνθρωποι «ταξιδεύουν και διαμένουν σε μέρη εκτός του συνηθισμένου περιβάλλοντος τους για όχι περισσότερο από ένα συνεχόμενο έτος για αναψυχής και όχι λιγότερο από 24 ώρες, για επαγγελματικούς και άλλους σκοπούς. Ο τουρισμός μπορεί να είναι εγχώριος (εντός της χώρας του ταξιδιώτη) ή διεθνής, και ο διεθνής τουρισμός έχει τόσο εισερχόμενες όσο και εξερχόμενες επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών μιας χώρας (Sharpley & Telfer, 2015).

Οι τουριστικοί αριθμοί μειώθηκαν ως αποτέλεσμα της έντονης οικονομικής επιβράδυνσης (ύφεση στα τέλη της δεκαετίας του 2000) μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2008 και του τέλους του 2009, και ως συνέπεια της εκδήλωσης του ιού της γρίπης H1N1 του 2009, αλλά σιγά-σιγά αυξήθηκε έως ότου η πανδημία COVID-19 έθεσε ένα απότομο τέλος στην ανάπτυξή του. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών υπολόγισε ότι οι παγκόσμιες διεθνείς αφίξεις τουριστών μειώθηκαν κατά 58% σε 78% το 2020, οδηγώντας σε απώλεια 0,9-1,2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων στις διεθνείς τουριστικές εισπράξεις (Camilleri, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

1.1. Ορισμοί εννοιών: τουρισμός – τουρίστας

Το 1981, η Διεθνής Ένωση Επιστημονικών Εμπειρογνομώνων στον Τουρισμό καθόρισε τον τουρισμό ως προς συγκεκριμένες δραστηριότητες που επιλέχθηκαν και πραγματοποιήθηκαν έξω από το σπίτι. Το 1994, τα Ηνωμένα Έθνη προσδιόρισαν τρεις μορφές τουρισμού στις συστάσεις για τις τουριστικές στατιστικές (Hall & Williams, 2019):

- Εγχώριος τουρισμός, με τη συμμετοχή κατοίκων της συγκεκριμένης χώρας που ταξιδεύουν μόνο εντός αυτής της χώρας
- Εισερχόμενος τουρισμός, με τη συμμετοχή μη κατοίκων που ταξιδεύουν στη συγκεκριμένη χώρα
- Εξερχόμενος τουρισμός, με συμμετοχή κατοίκων που ταξιδεύουν σε άλλη χώρα

Άλλες ομαδοποιήσεις που προέρχονται από την παραπάνω ομαδοποίηση:

- Εθνικός τουρισμός, ένας συνδυασμός εσωτερικού και εξερχόμενου τουρισμού
- Περιφερειακός τουρισμός, συνδυασμός εσωτερικού και εισερχόμενου τουρισμού
- Διεθνής τουρισμός, συνδυασμός εισερχόμενου και εξερχόμενου τουρισμού

Οι όροι τουρισμός και ταξίδια χρησιμοποιούνται μερικές φορές εναλλακτικά. Σε αυτό το πλαίσιο, το ταξίδι έχει παρόμοιο ορισμό με τον τουρισμό, αλλά συνεπάγεται ένα πιο σκόπιμο ταξίδι. Οι όροι τουρισμός και τουρίστας χρησιμοποιούνται μερικές φορές παρηγορητικά, για να υπονοήσουν ένα ρηχό ενδιαφέρον για τους πολιτισμούς ή τις τοποθεσίες που επισκέπτονται. Αντίθετα, ο ταξιδιώτης χρησιμοποιείται συχνά ως ένδειξη διάκρισης. Η κοινωνιολογία του

τουρισμού έχει μελετήσει τις πολιτιστικές αξίες στις οποίες βασίζονται αυτές οι διακρίσεις και οι επιπτώσεις τους στις ταξικές σχέσεις.

1.2. Μορφές Τουρισμού

Υπάρχουν τρεις βασικές μορφές τουρισμού: εγχώριος τουρισμός, εισερχόμενος τουρισμός και εξερχόμενος τουρισμός (Telfer & Sharpley, 2015).

Ο εγχώριος τουρισμός αναφέρεται σε δραστηριότητες ενός επισκέπτη εντός της χώρας διαμονής του και εκτός του σπιτιού του (π.χ. Βρετανός που επισκέπτεται άλλα μέρη της Βρετανίας).

Ο εισερχόμενος τουρισμός αναφέρεται στις δραστηριότητες ενός επισκέπτη εκτός της χώρας διαμονής (π.χ. ένας Ισπανός που επισκέπτεται τη Βρετανία).

Ο εξερχόμενος τουρισμός αναφέρεται στις δραστηριότητες ενός κατοίκου επισκέπτη εκτός της χώρας διαμονής του (π.χ. ένας Βρετανός που επισκέπτεται μια υπερπόντια χώρα).

1.3. Τουριστική Ζήτηση

Η τουριστική ζήτηση είναι ένας ευρύς όρος που καλύπτει τους παράγοντες που διέπουν το επίπεδο της ζήτησης, τα χωρικά χαρακτηριστικά της ζήτησης, τους διαφορετικούς τύπους ζήτησης και τα κίνητρα για την υποβολή τέτοιων απαιτήσεων (Dwyer et al., 2020). Οι νέοι τουρίστες φέρνουν μαζί τους ένα διαφορετικό επίπεδο ζήτησης. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που προέκυψε είναι η αυξανόμενη σημασία της τουριστικής εποχικότητας σε σχέση με περιόδους υψηλής και χαμηλής τουριστικής ζήτησης που αναφέρονται ως αιχμές και χαμηλές εποχές αντίστοιχα. Ο Buhalis (2004) προσδιορίζει τρεις βασικούς τύπους ζήτησης, δηλαδή την πραγματική, καταπιεσμένη και λανθάνουσα ζήτηση. Η πραγματική ζήτηση, προέρχεται από τουρίστες που εμπλέκονται στην πραγματική διαδικασία του

τουρισμού. Ο δεύτερος τύπος ζήτησης είναι η λεγόμενη καταπιεσμένη ζήτηση που δημιουργείται από δύο κατηγορίες ατόμων που γενικά δεν μπορούν να ταξιδέψουν λόγω περιστάσεων πέρα από τον έλεγχό τους. Η πρώτη ομάδα θα περιλάμβανε εκείνα τα τμήματα του πληθυσμού που θα ήθελαν να συμμετάσχουν στην τουριστική διαδικασία, αλλά για κάποιο λόγο ή άλλο δεν μπορούν. Δεδομένου ότι μπορούν να συμμετάσχουν αργότερα, η κατάστασή τους αναφέρεται ως αντιπροσωπεύοντας πιθανή ζήτηση. Η αναβαλλόμενη ζήτηση περιγράφει τη δεύτερη υποκατηγορία της καταπιεσμένης ζήτησης στο ότι το ταξίδι αναβάλλεται λόγω προβλημάτων στο περιβάλλον εφοδιασμού. Οι πιθανές και οι αναβαλλόμενες απαιτήσεις είναι δύσκολο να μετρηθούν και για αυτόν τον λόγο σπάνια λαμβάνονται υπόψη. Ο τρίτος τύπος είναι η λανθάνουσα ζήτηση. Αφορά τη χωρική και χρονική έκφραση της ζήτησης σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία, για παράδειγμα, τη ζήτηση είτε για τουριστικά καταλύματα είτε για τουριστική υπηρεσία σε συγκεκριμένο προορισμό.

1.4. Τουριστική Προσφορά

Η τουριστική προσφορά έχει να κάνει με την παροχή των βασικών στοιχείων της τουριστικής βιομηχανίας από τις κυβερνήσεις ή τους προορισμούς υποδοχής. Η διάταξη αυτή πρέπει να επεκτείνεται στη συντήρηση, την προώθηση και τη διαχείριση των τουριστικών εγκαταστάσεων και πόρων. Οι τουριστικοί πόροι που είναι απαραίτητοι για την τουριστική προσφορά κυμαίνονται από φυσικά έως τεχνητά. Η απαιτούμενη υποδομή θα περιλαμβάνει τηλεπικοινωνίες, διαμονή και μεταφορά. Οι τουριστικές υπηρεσίες υποδοχής περιλαμβάνουν ταξιδιωτικά γραφεία, τουριστικά γραφεία, εταιρείες ενοικίασης και διευθυντές επισκεπτών. Το βασικό χαρακτηριστικό της τουριστικής προσφοράς που το διακρίνει από άλλες υπηρεσίες είναι ο τρόπος με τον οποίο ο κινητός πληθυσμός που επισκέπτεται περιοχές προορισμού καταναλώνει τουριστικό προϊόν, υπηρεσία ή εμπειρία. Αντίθετα, τα στοιχεία προσφοράς συχνά στερεώνονται γεωγραφικά σε ορισμένα μέρη (π.χ. ξενοδοχεία, εστιατόρια ή αξιοθέατα των επισκεπτών). Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις καλούνται να βυθίσουν σημαντικό κόστος κεφαλαίου σε διάφορες

μορφές τουριστικών υπηρεσιών και κέντρων παραγωγής με βάση την προσδοκία ότι ο προορισμός θα προσελκύσει τους επισκέπτες και θα βοηθήσει στην προώθηση του μεμονωμένου προϊόντος και υπηρεσίας τους.

Η έννοια «τουριστική αλυσίδα εφοδιασμού» προήλθε από τα οικονομικά. Έχει χρησιμοποιηθεί για να εξηγήσει πώς διαφορετικές επιχειρήσεις συνάπτουν συμβατικές σχέσεις για την παροχή υπηρεσιών, προϊόντων και αγαθών και πώς αυτά τα αγαθά κινούνται σε διαφορετικά σημεία της αλυσίδας εφοδιασμού. Ο τουρισμός ταιριάζει στην αλυσίδα εφοδιασμού, επειδή το προϊόν, η υπηρεσία ή η εμπειρία που καταναλώνεται περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα προμηθευτών.

Η προμήθεια τουριστικών προϊόντων περιλαμβάνει βασικά τον τρόπο με τον οποίο διατίθενται διάφορα τουριστικά προϊόντα στη διάθεση των τουριστών. Οι προμηθευτές τουρισμού μπορούν να ταξινομηθούν στους ακόλουθους τίτλους: Φιλοξενία, μεταφορές και αξιοθέατα / προϊόντα. Όσον αφορά τη φιλοξενία, αυτό είναι όπου ένας τουρίστας θα εξετάσει τις κατάλληλες μορφές διαμονής, διαφορετικούς τύπους παροχής υπηρεσιών τροφίμων, ψυχαγωγίας και δραστηριότητες αναψυχής. Οι προμηθευτές προϊόντων φιλοξενίας, όπως διαμονή, υπηρεσίες, ψυχαγωγία ή τυχερά παιχνίδια πρέπει να βρίσκονται σε καλή τοποθεσία σε σχέση με άλλα στοιχεία του τουριστικού προϊόντος. Οι προμηθευτές καταλυμάτων ποικίλλουν από ιδιώτες οργανισμούς σε μεγάλες ξενοδοχειακές αλυσίδες ή κοινοπραξίες. Από την άλλη πλευρά, η βιομηχανία τροφίμων, η οποία περιλαμβάνει χώρους για εστιατόρια, καφετέριες και άλλα καταστήματα τροφίμων, συνδέεται στενά με τον τομέα των καταλυμάτων. Τελικά, τα καταλύματα αποτελούν τον πυρήνα της τουριστικής αλυσίδας εφοδιασμού όπου κατέχει μια πιο κεντρική θέση.

1.5. Επιπτώσεις της τουριστικής δραστηριότητας

1.5.1. Οικονομία

Η μέτρηση του οικονομικού αντίκτυπου μπορεί να λάβει υπόψη τρία στοιχεία: τον άμεσο αντίκτυπο που αντικατοπτρίζει τις επιπτώσεις του πρώτου

γύρου του νομισματικού κυκλώματος που προήλθε από τουρίστες. Η έμμεση επίπτωση μετρά τα αποτελέσματα που προκαλούνται από πρόσθετους κύκλους που προκαλούνται από την ανακυκλοφορία της αρχικής νομισματικής μονάδας. Ο αντίκτυπος που προκαλείται (διεγείρεται) συγκρίνει τα παράγωγα αποτελέσματα που προκαλούνται από υπαλλήλους ταξιδιωτικών γραφείων που ξοδεύουν μέρος των μισθών τους σε άλλους επιχειρηματικούς τομείς. Συνολικά, οι οικονομικές επιπτώσεις είναι ίσες με τις επιπτώσεις των έμμεσων επιπτώσεων συν τις επιπτώσεις των τουριστικών δαπανών.

1.5.2. Κοινωνία

Ο κοινωνικός αντίκτυπος του τουρισμού εκδηλώνεται σε διάφορες πτυχές, τονίζοντας την αναγκαιότητα μιας διεπιστημονικής έρευνας με τη συμβολή ειδικών από πολλούς ερευνητικούς τομείς (κοινωνιολογία, ιστορία, δημογραφία, ψυχολογία, γεωγραφία κ.λπ.). Ο κοινωνικός αντίκτυπος εκδηλώνεται μέσω της επιρροής που έχει ο τουρισμός στην παραδοσιακή ζωή των κατοίκων, στη διεύρυνση του πνευματικού και του επαγγελματικού τους ορίζοντα. Δεδομένου ότι ο κοινωνικοοικονομικός τρόπος ζωής έχει ολοένα και πιο έντονες τάσεις γενίκευσης και ισοπέδωσης, η διατήρηση παραδοσιακών στοιχείων θα καταλάβει σημαντική θέση στο μέλλον των οικισμών που περιλαμβάνονται στις τουριστικές δραστηριότητες. Η αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μιας τουριστικής περιοχής παρουσιάζει τόσο θετικές όσο και αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις. Ο τουρισμός μέσω των διαφόρων μορφών εκδήλωσής του έχει θετικά αποτελέσματα μέσω: αύξησης των κοινωνικών και επαγγελματικών ευκαιριών με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τουριστικές υπηρεσίες και υποδομές, δημιουργία νέων εποχιακών ή μόνιμων θέσεων εργασίας, ειδικά για νέους (μελετητές, μαθητές κ.λπ.) και γυναίκες, μείωση της διαδικασίας του πληθυσμού σε ορισμένες ορεινές ή παράκτιες περιοχές υποδοχής οδηγεί σε δημογραφική αναζωογόνηση αυτών των περιοχών (Άλπεις, Μεσόγειος και ισπανικές ακτές, Βαlearίδες Νήσοι κ.λπ.),· διασφάλιση και ανάπτυξη κοινωνικής προόδου, αύξηση της καθαριότητας και της δημόσιας υγιεινής, της γενικής άνεσης στις τουριστικές

περιοχές, μείωση των ανισοτήτων μεταξύ κοινωνικο-επαγγελματικών κατηγοριών όσον αφορά τα έσοδα (Richards, 2018).

Οι αρνητικές επιπτώσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων είναι επίσης πολλές και μπορούν να υλοποιηθούν από: τη διακοπή και τη σταδιακή καταστροφή του παραδοσιακού τρόπου ζωής που σχετίζεται με διάφορες δραστηριότητες (ποιμενική, δασοκομία, βιοτεχνίες και μικρές βιομηχανίες, κ.λπ.) και συχνά με την εκδήλωση του μερκαντιλισμού που επιβάλλεται από την οικονομία της αγοράς, την αποδοχή από τον τοπικό πληθυσμό των αρνητικών κοινωνικών επιρροών, την εμφάνιση σε πολλές περιοχές υποδοχής της δημογραφικής γήρανσης που προκύπτει από τη μετανάστευση ηλικιωμένων ατόμων και την εγκατάστασή τους σε εξοχικές κατοικίες από τουριστικά θέρετρα ή γύρω περιοχές. Εκτός από τα κοινωνικά προβλήματα, στις περιοχές προορισμού προκύπτουν προβλήματα με πολιτιστικό και ανθρωπολογικό υπόβαθρο. Ο πολιτιστικός αντίκτυπος κυριαρχείται από τη σχέση μεταξύ τουριστών και τοπικού πληθυσμού, η οποία δεν είναι πάντα ευεργετική για τους ντόπιους. Οι θετικές πτυχές δίδονται από: την ανάπτυξη και αναβίωση πολιτιστικών και θρησκευτικών παραδόσεων, τη διαφοροποίηση των βιοτεχνικών μορφών αξιοποίησης εγγυημένων βιολογικών προϊόντων, την ενθάρρυνση της αύξησης του ενδιαφέροντος των ντόπιων για διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών τουριστικών στόχων, οι οποίοι μπορούν έτσι να κεφαλαιοποιηθούν, την έναρξη της νέας πολιτιστικής δράσης σε θρησκευτικό σχέδιο - προσκύνημα σε μοναστήρια, προκειμένου να ικανοποιηθεί το συναίσθημα της χριστιανικής ιερότητας και ο σεβασμός των ηθικών αξιών, οι επαφές και πολιτιστικές ανταλλαγές μεταξύ τοπικών κοινοτήτων και τουριστικών ομάδων, με τη διευκόλυνση της εκμάθησης ξένων γλωσσών (Bellini & Pasquinelli, 2017).

Οι αρνητικές πτυχές είναι επίσης πολυάριθμες και η εμφάνιση και η εκδήλωσή τους γίνονται αισθητές μετά από σχετικά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα: η εμφάνιση αλλαγών νοοτροπίας, ηθικών αξιών υπό την επήρεια των τουριστών, διατήρηση των εθίμων και των παραδόσεων μόνο για τους τουρίστες, προσαρμογή και αντιγραφή από κατοίκους στάσεων και συμπεριφορών που αποδίδονται στους τουρίστες, εμφάνιση πιθανών συγκρούσεων και ανταγωνισμών όταν ο τουρισμός

γίνεται μαζικός, υπερκορεσμένο φαινόμενο, που οδηγεί στην εξαφάνιση μιας αίσθησης υπερηφάνειας για τον δικό τους πολιτισμό, αυξημένο κόστος ζωής, εξαιρετικά γρήγορη ανάπτυξη ενός μοντέλου καταναλωτικής κοινωνίας, η σταδιακή καταστροφή του τοπικού κοινωνικού αυθορμητισμού. Σε πολλούς τουριστικούς προορισμούς εμφανίζονται φαινόμενα έντασης μεταξύ επισκεπτών και κατοίκων, που προκύπτουν από πολιτιστικές διαφορές, που οδηγούν στην απομόνωση, την απόρριψη ή τον αποκλεισμό των νεοεισερχομένων (Mousavi et al., 2016).

1.5.3. Περιβάλλον

Η οργάνωση και η αξιοποίηση της φύσης και των πολιτιστικών αξιών μέσω του τουρισμού, αδιατάρακτα και τυχαία, στο χρόνο και στο χώρο μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις σε όλα τα περιβαλλοντικά στοιχεία. Από τα φυσικά συστατικά, το έδαφος υποστηρίζει σημαντικές αλλαγές λόγω της τάσης απορρόφησής του με τουριστικές υποδομές, τεχνικές υπηρεσίες και διαδρομές επικοινωνίας. Η υποβάθμιση του εδάφους παράγει μια αλυσίδα με μια σειρά αρνητικών επιπτώσεων. Η χλωρίδα έχει αρνητικές συνέπειες ως αποτέλεσμα της έντονης τουριστικής κίνησης και των τουριστικών εγκαταστάσεων για χειμερινά σπορ (εκκαθάριση δασικών διαδρόμων), αναψυχής και ψυχαγωγίας κ.λπ. Η πανίδα υποφέρει από την καταστροφή και τη μείωση συγκεκριμένων ειδών οικοτόπων. Το κυνήγι και το αλιευτικό δυναμικό πολλών τουριστικών περιοχών υπέφεραν από την παράλογη πρακτική του κυνηγιού και της αλιείας. Οι περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τουριστικές δραστηριότητες είναι παράκτιες και ορεινές περιοχές, όπου η τουριστική πυκνότητα είναι μεγάλη και η οικολογική ευθραυστότητα είναι υψηλή (Holden, 2016).

Το φυσικό ή αστικό τοπίο σε διάφορες περιοχές υποβαθμίζεται μέσω της ανθρώπινης παρέμβασης με αποτέλεσμα νέες τουριστικές δομές των οποίων η αρχιτεκτονική δεν ενσωματώνεται από άποψη αισθητικής και περιβαλλοντικής πλευράς. Οι τουριστικές δραστηριότητες μπορούν επίσης να προκαλέσουν επιπτώσεις στα κτίρια αφαιρώντας τη γη από την πρωτογενή παραγωγή,

υπερφορτώνοντας στοιχεία υποδομής, εκπαιδεύοντας για νέο εξοπλισμό γενικής και ειδικής υποδομής, αλλαγές στις αστικές αλλά και αγροτικές δομές, σε παροχές, επαναχρησιμοποίηση και αποκατάσταση αρχαίων χώρων ιστορικών κτιρίων, αποκατάσταση παλαιών κτιρίων ως δεύτερη κατοικία - εξοχικές κατοικίες κ.λπ.

Οπτικός αντίκτυπος μπορεί να συμβεί στις αστικές περιοχές αυξάνοντας τις περιοχές που καταλαμβάνουν τα κτίρια, εισάγοντας νέες αρχιτεκτονικές μορφές, μη εναρμονισμένες με τις υπάρχουσες, και μέσω της συμφόρησης ανθρώπων και αγαθών. Σε αστικούς οικισμούς οι επιπτώσεις της ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων γίνονται αισθητές κυρίως σε ιστορικά κέντρα, παλιά κτίρια, μνημεία κ.λπ. Η κατανάλωση χώρου και πόρων είναι ένα φαινόμενο που είναι γνωστό ότι προκαλείται από την «επέκταση» του φαινομένου του τουρισμού, οδηγώντας, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων εις βάρος άλλων χρήσεων όπως η γεωργία κοντά σε μεγάλες πόλεις.

Τα αποτελέσματα των τουριστικών εγκαταστάσεων είναι πολλαπλά και συνίστανται στην τροποποίηση της δομής του εδάφους, του κυκλώματος υπόγειων υδάτων και της εξάντλησής τους μέσω υπερβολικής εκμετάλλευσης, υδρογραφικού δικτύου, βιοποικιλότητας και μικροκλίματος. Η συμβολή του τουρισμού στην αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου επιτυγχάνεται με την εντατικοποίηση των εκπομπών που προκύπτουν από διαφορετικούς τύπους μεταφορών (ειδικά οδικών και αεροπορικών) και από την κατανάλωση ενέργειας για εγκαταστάσεις θέρμανσης ή ψύξης δημιουργήθηκαν διάφοροι δείκτες που μπορούν να αναδείξουν τη συμβολή του τουρισμού στις εκπομπές θερμοκηπίου.

1.6. Βιώσιμος Τουρισμός

Ο βιώσιμος τουρισμός (ή υπεύθυνος τουρισμός) είναι ο τουρισμός που λαμβάνει πλήρως υπόψη τις τρέχουσες και μελλοντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του, καλύπτοντας τις ανάγκες των επισκεπτών, της βιομηχανίας, του περιβάλλοντος και των κοινοτήτων υποδοχής. Ο τουρισμός μπορεί να περιλαμβάνει πρωτογενή μεταφορά στη γενική τοποθεσία, τοπικές μεταφορές,

καταλύματα, διασκέδαση, αναψυχή, τροφή και ψώνια. Μπορεί να σχετίζεται με ταξίδια για αναψυχή, επαγγελματικούς λόγους και επισκέψεις σε φίλους και συγγενείς. Υπάρχει ευρεία συναίνεση ότι η τουριστική ανάπτυξη πρέπει να είναι βιώσιμη και ότι όλες οι μορφές τουρισμού έχουν τη δυνατότητα να είναι βιώσιμες εάν προγραμματίζονται, αναπτύσσονται και διαχειρίζονται σωστά. Ο παγκόσμιος τουρισμός αντιπροσωπεύει περίπου το οκτώ τοις εκατό των παγκόσμιων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (το μεγαλύτερο μέρος των οποίων προέρχεται από την αεροπορία), καθώς και άλλες σημαντικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις που δεν είναι πάντα επωφελείς για τις τοπικές κοινότητες και τις οικονομίες τους (Mihalic, 2016).

Από τον υπολογισμό των περιβαλλοντικών δεικτών, μια δυσκολία είναι εμφανής κυρίως στην «περιβαλλοντική στροφή» του τουριστικού προϊόντος της Ρόδου. Αυτό όμως είναι απαραίτητο για τη διατήρηση της υψηλής ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος. αυτός είναι ο πρωταρχικός παράγοντας για τη διατήρηση της ικανοποίησης των επισκεπτών-τουριστών, καθώς και των κατοίκων του νησιού.

Τέλος, για να επιτευχθούν καλές περιβαλλοντικές πολιτικές σε τουριστικές δραστηριότητες, υπάρχουν εμπόδια, όπως η πίεση στο παράκτιο περιβάλλον. Κατά συνέπεια, υπάρχει μείωση στην προστιθέμενη αξία της λόγω ανεπαρκούς προστασίας του περιβάλλοντος, έλλειψης πολιτικής βούλησης, περιορισμένου-ανύπαρκτου χωροταξικού σχεδιασμού. Η υψηλή ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σχέση με το περιβαλλοντικό και φυσικό πλεονέκτημα του νησιού, σύμφωνα με μελέτες και έρευνες στις τουριστικές προτιμήσεις, που θέτουν την Ελλάδα ως επιθυμητό προορισμό σε σχέση με τους ανταγωνιστές της (SETE). Είναι επομένως απαραίτητο να υπάρξει συντονισμένη προσπάθεια από τους κρατικούς και τοπικούς παράγοντες στο νησί για την υιοθέτηση ή τη χρήση μοντέλων εναλλακτικής τουριστικής ανάπτυξης από παρόμοιες περιοχές της Ευρώπης ή την εφαρμογή ενός ελληνικού μοντέλου προσαρμοσμένου στις ανάγκες και τον χαρακτήρα του νησιού.

Οι οργανώσεις τουριστικής ανάπτυξης προωθούν βιώσιμες τουριστικές πρακτικές προκειμένου να μετριάσουν τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλούνται

από τον αυξανόμενο αντίκτυπο του τουρισμού. Οι παγκόσμιοι οικονομολόγοι προβλέπουν συνεχή ανάπτυξη του διεθνούς τουρισμού, το ποσό ανάλογα με την τοποθεσία. Ως μία από τις μεγαλύτερες και ταχύτερα αναπτυσσόμενες βιομηχανίες του κόσμου, αυτή η συνεχής ανάπτυξη θα δώσει μεγάλη έμφαση στους υπόλοιπους βιολογικά διαφορετικούς οικοτόπους και τους αυτόχθονες πολιτισμούς, οι οποίοι χρησιμοποιούνται συχνά για τη στήριξη του μαζικού τουρισμού. Οι τουρίστες που προωθούν τον αειφόρο τουρισμό είναι ευαίσθητοι σε αυτούς τους κινδύνους και επιδιώκουν να προστατεύσουν τους τουριστικούς προορισμούς και να προστατεύσουν τον τουρισμό ως βιομηχανία.

Οι βιώσιμοι τουρίστες μπορούν να μειώσουν τον αντίκτυπο του τουρισμού με πολλούς τρόπους (Budeanu et al., 2016):

- ενημέρωση για τον πολιτισμό, την πολιτική και την οικονομία των κοινοτήτων που επισκέπτονται
- πρόβλεψη και σεβασμός τοπικών πολιτισμών, προσδοκιών και υποθέσεων
- υποστήριξη της ακεραιότητας των τοπικών πολιτισμών, ευνοώντας τις επιχειρήσεις που διατηρούν την πολιτιστική κληρονομιά και τις παραδοσιακές αξίες
- υποστήριξη των τοπικών οικονομιών με την αγορά τοπικών αγαθών και τη συμμετοχή με μικρές, τοπικές επιχειρήσεις
- εξοικονόμηση πόρων αναζητώντας επιχειρήσεις που έχουν περιβαλλοντική συνείδηση και χρησιμοποιώντας την ελάχιστη δυνατή ποσότητα μη ανανεώσιμων πόρων

Όλο και περισσότερο, οι προορισμοί και οι τουριστικές επιχειρήσεις υποστηρίζουν και ακολουθούν τον «υπεύθυνο τουρισμό» ως μια πορεία προς τον αειφόρο τουρισμό. Ο υπεύθυνος τουρισμός και ο αειφόρος τουρισμός έχουν τον ίδιο στόχο, αυτόν της αειφόρου ανάπτυξης. Οι πυλώνες του υπεύθυνου τουρισμού είναι επομένως οι ίδιοι με εκείνους του αειφόρου τουρισμού - περιβαλλοντική ακεραιότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και οικονομική ανάπτυξη. Η κύρια διαφορά

μεταξύ των δύο είναι ότι, στον υπεύθυνο τουρισμό, τα άτομα, οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις καλούνται να αναλάβουν την ευθύνη για τις ενέργειές τους και τις επιπτώσεις των ενεργειών τους.

Αυτή η μετατόπιση της έμφασης έλαβε χώρα επειδή ορισμένοι ενδιαφερόμενοι πιστεύουν ότι έχει σημειωθεί ανεπαρκής πρόοδος στην υλοποίηση του βιώσιμου τουρισμού από τη Σύνοδο Κορυφής της Γης στο Ρίο. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο ότι όλοι περίμεναν από άλλους να συμπεριφέρονται με βιώσιμο τρόπο. Η έμφαση στην υπευθυνότητα στον υπεύθυνο τουρισμό σημαίνει ότι όλοι όσοι ασχολούνται με τον τουρισμό - κυβέρνηση, ιδιοκτήτες προϊόντων και υπηρεσιών, φορείς εκμετάλλευσης μεταφορών, κοινοτικές υπηρεσίες, ΜΚΟ και οργανισμός με βάση την Κοινότητα (CBO), τουρίστες, τοπικές κοινότητες, βιομηχανικές ενώσεις - είναι υπεύθυνοι για την επίτευξη των στόχων του υπεύθυνου τουρισμού (Higgins-Desbiolles, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΡΟΣ

2.1 Οριοθέτηση των εννοιών: πολιτισμός και κουλτούρα

Ο πολιτισμός αφορά τα πρότυπα της κοινής συμπεριφοράς και πεποιθήσεων μιας συγκεκριμένης κοινωνικής, εθνοτικής ή ηλικιακής ομάδας. Μπορεί επίσης να περιγραφεί ως το σύνθετο σύνολο των συλλογικών ανθρώπινων πεποιθήσεων με ένα δομημένο στάδιο πολιτισμού που μπορεί να είναι συγκεκριμένο για ένα έθνος ή μια χρονική περίοδο. Οι άνθρωποι με τη σειρά τους χρησιμοποιούν τον πολιτισμό για να προσαρμοστούν και να μεταμορφώσουν τον κόσμο στον οποίο ζουν (Richards, 2018).

Η ανθρωπολογική μελέτη του πολιτισμού μπορεί να οργανωθεί σε δύο επίμονα και βασικά θέματα: τη Διαφορετικότητα και την Αλλαγή. Η διαπαιδαγώγηση και το περιβάλλον (ή ο πολιτισμός) ενός ατόμου είναι αυτό που το κάνει διαφορετικό από άλλους πολιτισμούς. Είναι οι διαφορές μεταξύ όλων των πολιτισμών και των υπο-πολιτισμών των περιοχών του κόσμου. Η ανάγκη των ανθρώπων να προσαρμοστούν και να μεταμορφωθούν σε φυσικές, βιολογικές και πολιτιστικές δυνάμεις για να επιβιώσουν αντιπροσωπεύει το δεύτερο θέμα, την Αλλαγή. Ο πολιτισμός γενικά αλλάζει για έναν από τους δύο λόγους: επιλεκτική μετάδοση ή για την κάλυψη μεταβαλλόμενων αναγκών. Αυτό σημαίνει ότι όταν ένα χωριό ή ένας πολιτισμός αντιμετωπίζει νέες προκλήσεις, για παράδειγμα την απώλεια μιας πηγής τροφής, πρέπει να αλλάξει τον τρόπο ζωής του. Αυτό θα μπορούσε να σημαίνει σχεδόν οτιδήποτε για τον πολιτισμό, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής αναγκαστικής ανακατανομής λόγω εξωτερικών και/ή εσωτερικών δυνάμεων (Chen, & Rahman, 2018).

Στο πιο βασικό επίπεδο, η διαφορά μεταξύ πολιτισμού και κουλτούρας είναι στον τρόπο που ορίζονται. Ο πολιτισμός αναφέρεται στην ικανότητα του ανθρώπινου είδους να απορροφά και να μιμείται τις διαμορφωμένες και συμβολικές ιδέες που τελικά προάγουν την επιβίωσή τους. Η κουλτούρα αναφέρεται σε έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής και σε ένα σύνολο προτύπων που

έχει επιλέξει ένα άτομο, αντιπροσωπεύοντας μία παραλλαγή μεταξύ πολλών διαφορετικών πολιτισμών.

Η έννοια του πολιτισμού σε σχέση με τη κουλτούρα γίνεται πιο περίπλοκη όταν πρόκειται για τον τρόπο με τον οποίο οι δύο όροι παρερμηνεύονται και χρησιμοποιούνται λανθασμένα. Αρχικά η αλληλοεπικάλυψη των δύο εννοιών είχε θετική επίδραση, ειδικά κατά τη διάρκεια των αποικιακών χρόνων. Βοήθησε στη διάδοση της ιδέας ότι οι ευάλωτες φαινομενικά «πρωτόγονες» και «απολίτιστες» κουλτούρες είχαν κάποια εγγενή αξία και άξιζαν προστασία από άλλους πιο κυρίαρχους πολιτισμούς. Υπάρχουν όμως μειονεκτήματα σε αυτή τη νοοτροπία, καθώς υποθέτει πρώτα ότι ο πολιτισμός είναι μια στατική κατάσταση που μπορεί να διατηρηθεί, αμετάβλητη από τους μεταβαλλόμενους ανθρώπους.

Υποθέτει επίσης ότι οι άνθρωποι αποδέχονται την ονομαστική τους αξία και δεν επιθυμούν να αλλάξουν τα πρότυπα ή τους τρόπους ζωής τους. Εάν οι άνθρωποι αλλάξουν τότε, συχνά επικρίνονται από μέλη από μέσα και έξω από τη δική τους κουλτούρα επειδή δεν εκτιμούν την «αυθεντικότητα» και την παράδοση. Αυτό σχετίζεται με τον Πολιτισμό εναντίον της κουλτούρας, καθώς η εστίαση και η εκτίμηση της κουλτούρας στην ανθρωπολογία και ο τρόπος με τον οποίο αναπτύσσεται διαφορετικά μπορεί να διαστρεβλωθεί όταν πρόκειται για πολιτισμικό σχετικισμό ή ανθρώπινα δικαιώματα. Η εκτίμηση και η υπεράσπιση του πολιτισμού δεν συνεπάγεται τυφλή ανοχή σε όλες τις πτυχές όλων των πολιτισμών.

2.2 Πολιτιστική Κληρονομιά (Cultural Heritage)

Η Πολιτιστική Κληρονομιά είναι μια έκφραση των τρόπων ζωής που αναπτύχθηκαν από μια κοινότητα και μεταφέρθηκαν από γενιά σε γενιά, συμπεριλαμβανομένων εθίμων, πρακτικών, τόπων, αντικειμένων, καλλιτεχνικών εκφράσεων και αξιών. Η Πολιτιστική Κληρονομιά εκφράζεται συχνά είτε ως Άυλη είτε ως Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά

Ως μέρος της ανθρώπινης δραστηριότητας, η Πολιτιστική Κληρονομιά παράγει απτές αναπαραστάσεις των συστημάτων αξιών, πεποιθήσεων, παραδόσεων και τρόπων ζωής. Ως ουσιαστικό μέρος του πολιτισμού στο σύνολό του, η Πολιτιστική Κληρονομιά, περιέχει αυτά τα ορατά και απτά ίχνη από την αρχαιότητα στο πρόσφατο παρελθόν. Η πολιτιστική κληρονομιά είναι μια ευρεία έννοια. Είναι προτιμότερο να υπάρχει εστίαση στις ομοιότητες μεταξύ των διαφόρων τομέων κληρονομιάς, αντί στις διαφορές τους (Vergori, & Arima, 2020).

Η πολιτιστική κληρονομιά διακρίνεται σε:

- Αστικό Περιβάλλον (Κτήρια, Αστικά τοπία, Αρχαιολογικά κατάλοιπα)
- Φυσικό περιβάλλον (αγροτικά τοπία, ακτές και, αγροτική κληρονομιά)
- Τεχνικό περιβάλλον (Βιβλία & Έγγραφα, Αντικείμενα, Εικόνες)

Η κινητήρια δύναμη πίσω από όλους τους ορισμούς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς είναι μια ανθρώπινη δημιουργία που προορίζεται να ενημερώσει ευρέως

Έχοντας κάποτε αναφερθεί αποκλειστικά στα μνημειώδη υπολείμματα πολιτισμών, η πολιτιστική κληρονομιά ως έννοια σταδιακά περιλαμβάνει νέες κατηγορίες. Σήμερα, διαπιστώνεται ότι η κληρονομιά δεν εκδηλώνεται μόνο μέσω απτών μορφών όπως αστικών, κτιρίων ή τοπίων αλλά και μέσω άυλων μορφών. Η άυλη κληρονομιά περιλαμβάνει, αξίες, παραδόσεις, προφορική ιστορία. Λαϊκά αυτό γίνεται αντιληπτό μέσα από την κουζίνα, την τοπική ένδυση, τις παραδοσιακές δεξιότητες και τεχνολογίες, τις θρησκευτικές τελετές, τις τέχνες του θεάματος, την αφήγηση. Σήμερα, θεωρείται ότι η υλική κληρονομιά είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την άυλη κληρονομιά (Du Cros, & McKercher, 2020).

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης είναι ένα πλούσιο και ποικίλο μωσαϊκό πολιτιστικών και δημιουργικών εκφράσεων, κληρονομιά από προηγούμενες γενιές Ευρωπαίων και κληρονομιά για τις επόμενες.

Περιλαμβάνει φυσικούς, χτισμένους και αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μνημεία, έργα τέχνης, ιστορικές πόλεις, λογοτεχνικά, μουσικά και οπτικοακουστικά έργα, καθώς και τη γνώση, τις πρακτικές και τις παραδόσεις των ευρωπαϊών πολιτών.

Η πολιτιστική κληρονομιά εμπλουτίζει την ατομική ζωή των πολιτών, αποτελεί κινητήρια δύναμη για τον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα και παίζει ρόλο στη δημιουργία και την ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου της Ευρώπης. Είναι επίσης ένας σημαντικός πόρος για την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, προσφέροντας τη δυνατότητα αναζωογόνησης των αστικών και αγροτικών περιοχών και την προώθηση του βιώσιμου τουρισμού.

Ενώ η πολιτική στον τομέα αυτό είναι πρωτίστως ευθύνη των κρατών μελών, των περιφερειακών και τοπικών αρχών, η ΕΕ έχει δεσμευτεί να διαφυλάξει και να ενισχύσει την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης μέσω μιας σειράς πολιτικών και προγραμμάτων (Seyfi, et all., 2020).

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης υποστηρίζεται από μια σειρά πολιτικών, προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων της ΕΕ, ιδίως το πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη . Οι πολιτικές της ΕΕ σε άλλους τομείς που λαμβάνουν όλο και περισσότερο υπόψη την κληρονομιά εκτείνονται από την έρευνα, την καινοτομία, την εκπαίδευση, το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και τις περιφερειακές πολιτικές έως τις ψηφιακές πολιτικές. Κατά συνέπεια, η χρηματοδότηση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι διαθέσιμη στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» , «Erasmus+» , «Ευρώπη για τους πολίτες» και «Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία» (Chiao, et all., 2018).

Τα κράτη μέλη της ΕΕ συνεχίζουν τη συνεργασία πολιτικής για την πολιτιστική κληρονομιά μέσω του Συμβουλίου Υπουργών Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού και μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού. Λειτουργεί από το 2019, η ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για την πολιτιστική κληρονομιά συμβουλεύει πώς να εφαρμόσουν τις πολιτικές της ΕΕ για την πολιτιστική κληρονομιά. Περιλαμβάνει κράτη μέλη, συνδεδεμένες χώρες,

ευρωπαϊκά δίκτυα πολιτιστικής κληρονομιάς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Ένα από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά σε επίπεδο ΕΕ είναι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Δράσης για την Πολιτιστική Κληρονομιά (2018), το οποίο αντικατοπτρίζει την κοινή οργάνωση για δραστηριότητες που σχετίζονται με την κληρονομιά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Βασίζεται στις προσπάθειες του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018, για να αποτυπώσει και να κλιμακώσει την επιτυχία του για να εξασφαλίσει έναν μόνιμο αντίκτυπο. Το πλαίσιο θεσπίζει ένα σύνολο τεσσάρων αρχών και πέντε βασικών τομέων συνεχούς δράσης για την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης:

4 βασικές αρχές

- Ολιστικότητα
- Ενσωμάτωση
- Διαμόρφωση πολιτικής βασισμένη σε αποδεικτικά στοιχεία
- Πολλαπλά ενδιαφερόμενα μέρη

5 τομείς συνεχούς δράσης

- Μια χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη: συμμετοχή και πρόσβαση για όλους
- Μια βιώσιμη Ευρώπη: έξυπνες λύσεις για ένα συνεκτικό και βιώσιμο μέλλον
- Μια ανθεκτική Ευρώπη: διαφύλαξη της κληρονομιάς υπό εξαφάνιση
- Μια καινοτόμος Ευρώπη: κινητοποίηση γνώσης και έρευνας
- Μια ισχυρότερη παγκόσμια εταιρική σχέση: ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας

Η Ελλάδα φιλοξενεί έναν πλούτο πολιτιστικών πόρων τόσο υλικών όσο και άυλων που πρέπει να προστατευτούν και να προωθηθούν (Roulaki, et all., 2020) Η χώρα εισήγαγε έτσι κατάλληλα νομικά μέσα και υιοθέτησε και συμμορφώθηκε με διάφορους διεθνείς κανονισμούς και συμβάσεις. Ωστόσο, η διαχείριση της δομημένης πολιτιστικής μας κληρονομιάς δεν σταματά εκεί. Στις μέρες μας, ενσωματώνει χωροταξία, καταπολεμά το παράνομο εμπόριο αρχαιοτήτων, ενοποιεί χώρους, εμπλέκει τοπικές κοινωνίες και διασφαλίζει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ορθολογική χρήση και προβολή του. Τρεις ελληνικές πόλεις έχουν οριστεί ως Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα), με την Αθήνα να είναι η πρώτη στην ιστορία του θεσμού. Υπάρχει ευρεία χωρική κατανομή των μνημείων (προϊστορικά, κλασικά, βυζαντινά, σύγχρονα) από όλες τις περιόδους σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, αλλά αξίζει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην Κεντρική Μακεδονία (περιοχή Θεσσαλονίκης), στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα (Αττική, Βοιωτία, Εύβοια), Νότιο Αιγαίο (Κυκλάδες, Δωδεκάνησα, Κρήτη) και νότια Πελοπόννησος (Αργολίδα, Πελοπόννησος, Ελιά).

Ένας μεγάλος αριθμός καθορισμένων μνημείων όλων των περιόδων περιλαμβάνεται επίσης στον κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO (Stankov, et all., 2019).

Η Ακρόπολη των Αθηνών, οι αρχαιολογικοί χώροι της Ολυμπίας, των Δελφών και της Βεργίνας, καθώς και μια επιλογή μεσαιωνικών και σύγχρονων εκδηλώσεων πολιτισμού βρίσκονται στην κορυφή της λίστας. Ωστόσο, δεδομένου ότι η πολιτιστική κληρονομιά δεν τελειώνει σε μνημεία και συλλογές αντικειμένων, αλλά περιλαμβάνει παραδόσεις ή ζωντανές εκφράσεις που μεταδίδονται από τη μια γενιά στην άλλη, αξίες όπως η μεσογειακή διατροφή έχουν επίσης λάβει το καθεστώς πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO. Δημόσια ή ιδιωτικά, εγκατεστημένα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, τα Ελληνικά Πολιτιστικά Ιδρύματα διεξάγουν έρευνες, εκθέσεις, συνέδρια και εκπαιδευτικά προγράμματα, όλα με στόχο την προώθηση του ελληνικού πολιτισμού και των δεσμών του με τον κόσμο (Pavlidis & Markantonatou, 2020).

2.3 Πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι η πράξη των ταξιδιωτών που επισκέπτονται συγκεκριμένους προορισμούς προκειμένου να βιώσουν και να μάθουν για έναν συγκεκριμένο πολιτισμό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες όπως παρακολούθηση εκδηλώσεων και φεστιβάλ, επίσκεψη μουσείων και γευσιγνωσία τοπικών τροφίμων και ποτών.

Ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί επίσης να είναι ένα ακούσιο μέρος της τουριστικής εμπειρίας, όπου η πολιτιστική εμβάπτιση (με τους ντόπιους, τη γλώσσα, τα έθιμα, την κουζίνα κλπ) αποτελεί αναπόφευκτο μέρος των διακοπών ενός ατόμου

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (ΠΟΕ) (1985) ορίζει ευρέως τον πολιτιστικό τουρισμό ως τις μετακινήσεις ατόμων που ικανοποιούν την ανθρώπινη ανάγκη για διαφορετικότητα, τείνοντας να αυξήσουν το πολιτιστικό επίπεδο του ατόμου και δημιουργώντας νέες γνώσεις, εμπειρίες και συναντήσεις. Ο πολιτιστικός τουρισμός συνδέεται συνήθως με την εκπαίδευση και ορισμένοι τον περιγράφουν πιο στενά ως εκπαιδευτικό πολιτιστικό τουρισμό (Belias, et all., 2018).

Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι η πράξη των ταξιδιωτών που επισκέπτονται συγκεκριμένους προορισμούς προκειμένου να βιώσουν και να μάθουν για έναν συγκεκριμένο πολιτισμό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες όπως παρακολούθηση εκδηλώσεων και φεστιβάλ, επίσκεψη μουσείων και γευσιγνωσία τοπικών τροφίμων και ποτών.

Ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί επίσης να είναι ένα ακούσιο μέρος της τουριστικής εμπειρίας, όπου η πολιτιστική εμβάπτιση (με τους ντόπιους, τη γλώσσα, τα έθιμα, την κουζίνα κλπ) αποτελεί αναπόφευκτο μέρος των διακοπών ενός ατόμου (Cheirchanteri, 2019)

Έχει προταθεί ότι ο τουρισμός είναι ο ιδανικός χώρος για να διερευνηθεί η φύση της πολιτιστικής παραγωγής . Ο τουρισμός παρέχει ατελείωτες ευκαιρίες για

να μάθει κανείς για τον τρόπο που ζουν οι άλλοι άνθρωποι, για την κοινωνία τους και τις παραδόσεις τους.

Αν και ένας κοινός, πιο συγκεκριμένος ορισμός δεν έχει συμφωνηθεί μεταξύ των ακαδημαϊκών λόγω της πολυπλοκότητας και της υποκειμενικότητας του όρου, φαίνεται ότι υπάρχουν δύο διαφορετικές απόψεις. Το πρώτο εστιάζει στην κατανάλωση πολιτιστικών προϊόντων, όπως τοποθεσίες ή μνημεία και το δεύτερο περιλαμβάνει όλες τις πτυχές του ταξιδιού, όπου οι ταξιδιώτες μαθαίνουν για την ιστορία και την κληρονομιά των άλλων ή για τους σύγχρονους τρόπους ζωής τους ή σκέψη

2.3.1 Τύποι πολιτιστικών τουριστών

Στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν το εύρος του πολιτιστικού τουρισμού, οι ακαδημαϊκοί έχουν αναπτύξει μια σειρά τυπολογιών, συνήθως με βάση το επίπεδο κινήτρων του τουρίστα.

Οι τουρίστες με πολιτιστικό ενδιαφέρον δείχνουν ένα γενικό ενδιαφέρον για τον πολιτισμό και καταναλώνουν περιστασιακά πολιτιστικά αξιοθέατα ως μέρος των διακοπών αντί να το σχεδιάζουν συνειδητά.

Οι τουρίστες με πολιτιστικά κίνητρα καταναλώνουν τον πολιτισμό ως ένα σημαντικό μέρος του ταξιδιού τους, αλλά δεν επιλέγουν τον προορισμό τους με βάση συγκεκριμένες πολιτιστικές εμπειρίες, ενώ για τους τουρίστες με πολιτιστική έμπνευση η κουλτούρα είναι ο κύριος στόχος των διακοπών τους.

Μια πιο σύνθετη τυπολογία προτάθηκε από τους McKercher και Du Cros (2002), οι οποίοι όρισαν τους τουρίστες με βάση το βάθος της πολιτιστικής εμπειρίας που αναζητήθηκε, διακρίνοντάς τους σε μία από τις πέντε ιεραρχικές κατηγορίες.

Ο πρώτος είναι ο σκόπιμος πολιτιστικός τουρίστας για τον οποίο ο πολιτιστικός τουρισμός είναι το κύριο κίνητρό τους για ταξίδια. Αυτοί οι τουρίστες έχουν μια πολύ βαθιά πολιτιστική εμπειρία.

Η δεύτερη κατηγορία είναι ο πολιτιστικός τουρίστας στα αξιοθέατα, για τον οποίο ο πολιτιστικός τουρισμός είναι ο κύριος λόγος για να επισκεφθεί έναν προορισμό, αλλά η εμπειρία είναι πιο ρηχή (Carson, & Pennings, 2017).

Ο πολιτιστικός τουρίστας δεν ταξιδεύει για πολιτιστικούς λόγους, αλλά ο οποίος, αφού συμμετέχει, καταλήγει να έχει μια βαθιά πολιτιστική τουριστική εμπειρία, ενώ ο περιστασιακός πολιτιστικός τουρίστας έχει αδύναμο κίνητρο από τον πολιτισμό και στη συνέχεια έχει μια ρηχή εμπειρία.

Τέλος, ο τυχαίος πολιτιστικός τουρίστας είναι αυτός που δεν ταξιδεύει για λόγους πολιτιστικού τουρισμού αλλά παρόλα αυτά συμμετέχει σε ορισμένες δραστηριότητες και έχει ρηχές εμπειρίες (Doumi, et al., 2020).

Ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί επίσης να έχει θετικές οικονομικές επιπτώσεις. Οι τουρίστες που επισκέπτονται μια περιοχή για να μάθουν περισσότερα για έναν πολιτισμό ή που επισκέπτονται πολιτιστικό τουριστικό αξιοθέατο, όπως μουσεία ή εκθέσεις, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους συμβάλλουν στην οικονομία της περιοχής. Τα αξιοθέατα πρέπει να στελεχωθούν, φέρνοντας μαζί τους προοπτικές απασχόλησης και οι τριτογενείς επιχειρήσεις μπορούν επίσης να επωφεληθούν, όπως εστιατόρια, εταιρείες ταξί και ξενοδοχεία.

Επιπλέον, για όσους αναζητούν μια βαθιά πολιτιστική εμπειρία, επιλογές όπως η διαμονή σε κατοικίες μπορούν να έχουν θετικά οικονομικά οφέλη για τα μέλη της κοινότητας που φιλοξενούν τους τουρίστες.

Τουρίστες και οικοδεσπότες μπορούν να μάθουν περισσότερα για τους διαφορετικούς τρόπους ζωής. Αυτό μπορεί να διευρύνει το μυαλό, μπορεί να βοηθήσει να σκεφτεί διαφορετικά και να είναι πιο αντικειμενικός. Αυτές είναι ιδιότητες που μπορούν να έχουν πολλές θετικές επιπτώσεις σε ένα άτομο και οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στο να γίνουν πιο απασχολημένοι στο μέλλον.

2.3.2 Πολιτιστικές δραστηριότητες τουρισμού

Είτε ένας τουρίστας αναζητά μια βαθιά πολιτιστική εμπειρία είτε αλλιώς, υπάρχει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολιτιστικός τουρισμός. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα (Kasimati, & Vagionis, 2017):

- Διαμονή με μια τοπική οικογένεια σε μια οικογενειακή κατοικία
- Περιήγηση σε χωριό ή πόλη
- Γνώσεις για μια τοπική απασχόληση, για παράδειγμα μέσω μιας περιήγησης σε μια φυτεία ή εργοστάσιο τσαγιού
- Ανάληψη εθελοντικής εργασίας στην τοπική κοινότητα
- Παρακολούθηση μαθημάτων όπως μαγειρική, τέχνη, κέντημα κλπ
- Επίσκεψη σε μουσείο
- Επίσκεψη σε ένα θρησκευτικό κτίριο, όπως ένα Τζαμί
- Κοινωνικοποίηση με μέλη της τοπικής κοινότητας
- Επίσκεψη σε τοπική αγορά ή εμπορική περιοχή
- Δοκιμάζοντας το τοπικό φαγητό και ποτό
- Πηγαίνοντας σε μια πολιτιστική παράσταση ή παράσταση
- Επίσκεψη σε ιστορικά μνημεία

2.4 Επιπτώσεις του πολιτιστικού τουρισμού

Υπάρχει μια σειρά επιπτώσεων που προκύπτουν από πολιτιστικές τουριστικές δραστηριότητες, καλές και κακές. Ακολουθούν μερικά από τα πιο κοινά παραδείγματα (Rasvanis, & Tselios, 2020):

Θετικές επιπτώσεις του πολιτιστικού τουρισμού

Αναζωογόνηση Πολιτισμού και Τέχνης

Ορισμένοι προορισμοί θα ενθαρρύνουν την αναζωογόνηση των τοπικών πολιτισμών και τεχνών. Αυτό μπορεί να έχει τη μορφή μουσειακών εκθέσεων, με τον τρόπο που διακοσμούνται εστιατόρια και καταστήματα και στην ψυχαγωγία που προσφέρεται. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση παραδόσεων που μπορεί να έχουν απομακρυνθεί (Chen, & Rahman, 2018).

Διατήρηση της Κληρονομιάς

Πολλοί τουρίστες θα επισκεφθούν τον προορισμό ειδικά για να δουν την τοπική κληρονομιά του. Αυτός είναι ο λόγος που πολλοί προορισμοί θα καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να διατηρήσουν την κληρονομιά του.

Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη θέσπιση περιορισμών ή τον περιορισμό του αριθμού τουριστών, εάν είναι απαραίτητο. Αυτό είναι συχνά ένα παράδειγμα προσεκτικού σχεδιασμού τουρισμού και βιώσιμης διαχείρισης του τουρισμού (Peco-Torres, et al., 2020).

Αρνητικές επιπτώσεις του πολιτιστικού τουρισμού

Κοινωνική αλλαγή

Η κοινωνική αλλαγή αναφέρεται βασικά σε αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία ενεργεί ή συμπεριφέρεται. Δυστυχώς, υπάρχουν πολλές αλλαγές που προκύπτουν ως αποτέλεσμα του τουρισμού και δεν είναι επιθυμητές (Richards, 2018).

Παγκοσμιοποίηση και καταστροφή της διατήρησης και της κληρονομιάς

Η παγκοσμιοποίηση είναι ο τρόπος με τον οποίο ο κόσμος συνδέεται όλο και περισσότερο. Χάνεται η ατομικότητα και αποκτάται μια αίσθηση «παγκόσμιας ύπαρξης», με την οποία οι άνθρωποι μοιάζουν όλο και περισσότερο από ποτέ.

Η παγκοσμιοποίηση είναι αναπόφευκτη στον τουριστικό κλάδο λόγω της αλληλεπίδρασης μεταξύ τουριστών και οικοδεσποτών, η οποία συνήθως προέρχεται από διαφορετικά γεωγραφικά και πολιτιστικά υπόβαθρα.

Τυποποίηση και εμπορευματοποίηση

Οι προορισμοί κινδυνεύουν να τυποποιηθούν στη διαδικασία ικανοποίησης των επιθυμιών των τουριστών για οικείες εγκαταστάσεις και εμπειρίες. Ενώ το τοπίο, η διαμονή, τα τρόφιμα και τα ποτά κ.λπ., πρέπει να ανταποκρίνονται στην επιθυμία των τουριστών για το νέο και το άγνωστο, δεν πρέπει ταυτόχρονα να είναι πολύ καινούργιο ή περίεργο, επειδή λίγοι τουρίστες αναζητούν πραγματικά εντελώς νέα πράγματα

Οι τουρίστες συχνά αναζητούν αναγνωρίσιμες εγκαταστάσεις σε ένα άγνωστο περιβάλλον, όπως γνωστά εστιατόρια γρήγορου φαγητού και αλυσίδες ξενοδοχείων. Τουρίστες θέλουν κάποια πράγματα να τυποποιηθούν (η τουαλέτα, το πρωινό τους, τα ποτά τους, η γλώσσα που μιλούν κλπ), αλλά άλλα να είναι διαφορετικά (επιλογές δείπνου, μουσική, καιρός, τουριστικά αξιοθέατα κλπ).

Απώλεια αυθεντικότητας

Σε παρόμοιες γραμμές με την παγκοσμιοποίηση είναι η απώλεια της αυθεντικότητας που συχνά προκύπτει από τον τουρισμό. Η αυθεντικότητα είναι ουσιαστικά κάτι πρωτότυπο ή αμετάβλητο. Δεν είναι πλαστό και δεν αναπαράγεται με κανέναν τρόπο. Ο δυτικός κόσμος πιστεύει ότι ένας τουριστικός προορισμός δεν είναι πλέον αυθεντικός όταν αλλάζουν οι πολιτιστικές τους αξίες και παραδόσεις.

Συγκρούσεις πολιτισμού

Επειδή ο τουρισμός συνεπάγεται τη μετακίνηση ανθρώπων σε διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες, πολιτισμικές συγκρούσεις μπορούν να λάβουν χώρα ως αποτέλεσμα διαφορών σε πολιτισμούς, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες, αξίες, τρόπους ζωής, γλώσσες και επίπεδα ευημερίας. Η στάση των ντόπιων κατοίκων απέναντι στην τουριστική ανάπτυξη μπορεί να ξεδιπλωθεί μέσα από τα στάδια της ευφορίας, όπου οι επισκέπτες είναι πολύ ευπρόσδεκτοι, μέσω απάθειας, εκνευρισμού και δυνητικά ανταγωνισμού, όταν αρχίζουν να αναπτύσσονται αντιτουριστικές συμπεριφορές μεταξύ των ντόπιων (Campa, et all., 2019).

Σχέσεις τουριστών-οικοδεσποτών

Οι συγκρούσεις πολιτισμού μπορούν επίσης να εξοργιστούν από τις θεμελιώδεις διαφορές στον πολιτισμό μεταξύ των οικοδεσποτών και των τουριστών.

Είναι πιθανό να υπάρχει οικονομική ανισότητα μεταξύ ντόπιων και τουριστών που ξοδεύουν περισσότερο από ό, τι συνήθως κάνουν στο σπίτι τους. Αυτό μπορεί να προκαλέσει δυσαρέσκεια από τους οικοδεσπότες προς τους τουρίστες, ιδιαίτερα όταν τους βλέπουν να φοράνε ακριβά κοσμήματα ή να χρησιμοποιούν ακριβές κάμερες κ.λπ. που γνωρίζουν ότι δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά οι ίδιοι.

Επιπλέον, οι τουρίστες συχνά, από άγνοια ή απροσεξία, αποτυγχάνουν να σεβαστούν τα τοπικά έθιμα και ηθικές αξίες (Groizard, & Santana-Gallego, 2018).

2.5. Βιβλιογραφική προσέγγιση για τον πολιτιστικό τουρισμό

Ο πολιτιστικός τουρισμός περιλαμβάνει την εμπειρία του τοπικού πολιτισμού, των παραδόσεων και του τρόπου ζωής, τη συμμετοχή σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τις τέχνες και τις επισκέψεις σε μουσεία, μνημεία και χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς. Αυτό το βιβλίο εξετάζει ένα ευρύ

φάσμα ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων έρευνας που εφαρμόζονται στον τομέα του πολιτιστικού τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων ερευνών, μυστηριωδών τουριστικών επισκέψεων, παρακολούθησης επισκεπτών, αφηγήσεων μεγάλων περιοδειών, κολάζ, βίντεο που δημιουργήθηκαν από ερευνητές, συνεντεύξεις βάσει φωτογραφιών, εθνογραφικών και ηθοποιών προσεγγίσεις δικτύου. Παρέχει έναν πρακτικό οδηγό για τον τρόπο διεξαγωγής έρευνας καθώς και συζήτηση και αξιολόγηση των μεθόδων. Ο πολιτιστικός τουρισμός έχει αναγνωρισθεί ως ένας από τους σημαντικότερους τομείς της παγκόσμιας τουριστικής ζήτησης. Η σημασία αυτής της αγοράς έχει δημιουργήσει την ανάγκη για πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά, τη συμπεριφορά και τα κίνητρα των πολιτιστικών τουριστών. Τα τελευταία 30 χρόνια, το Πρόγραμμα Ερευνών Πολιτιστικού Τουρισμού ATLAS το παρακολουθεί μέσω ερευνών επισκεπτών και μελετών πολιτικών και προμηθευτών πολιτιστικού τουρισμού. Οι διαδοχικές έρευνες έχουν δείξει πόσο γρήγορα αναπτύσσεται αυτή η αγορά.

Το Πρόγραμμα Έρευνας για τον Πολιτιστικό Τουρισμό ξεκίνησε το 1991, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η έρευνα επικεντρώθηκε αρχικά σε επισκέπτες σε πολιτιστικά αξιοθέατα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά το πεδίο της έρευνας σταδιακά διευρύνθηκε σε μια παγκόσμια μελέτη του πολιτιστικού τουρισμού.

Οι αρχικοί στόχοι του ερευνητικού προγράμματος ήταν:

- να επινοήσουν ορισμούς για τη φύση και το εύρος του πολιτιστικού τουρισμού ·
- συλλογή δεδομένων για επισκέψεις πολιτιστικού τουρισμού σε ευρωπαϊκά αξιοθέατα ·
- αξιολογήσει το προφίλ και τα κίνητρα των πολιτιστικών τουριστών ·
- αναπτύσσει μελέτες περιπτώσεων διαχείρισης πολιτιστικού τουρισμού.

2.6. Πολιτιστικός τουρισμός: Ευρωπαϊκή Ένωση, Ελλάδα

Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εποχής μας, απειλώντας την Ευρώπη και τον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αναλαμβάνει δράση και πρωτοπορεί, προσπαθώντας να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη Ήπειρος. Αυτό ισχύει και για την πολιτιστική κληρονομιά.

Η βιωσιμότητα είναι ένας από τους πέντε πυλώνες του Πλαισίου Δράσης για την Πολιτιστική Κληρονομιά, το οποίο αναδεικνύει τις δυνατότητές του να ενισχύσει το κοινωνικό κεφάλαιο, να ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη και να εξασφαλίσει περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης ανάπτυξης (Belias, et all., 2018).

Τρεις ομάδες δράσεων περιλαμβάνονται στο πλαίσιο για:

1. αναγέννηση πόλεων και περιοχών μέσω της πολιτιστικής κληρονομιάς
2. προωθήσουν την προσαρμοστική επαναχρησιμοποίηση κτιρίων κληρονομιάς
3. ισορροπία πρόσβασης στην πολιτιστική κληρονομιά με βιώσιμο πολιτιστικό τουρισμό και φυσική κληρονομιά

Βιωσιμότητα στα κτίρια

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι ο οδικός χάρτης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βιώσιμη οικονομία της ΕΕ. Τα κτίρια αποτελούν βασικό στοιχείο αυτής της πρωτοβουλίας, διότι αντιπροσωπεύουν το 40% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας και το 36% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ΕΕ.

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια διαδραματίζει βασικό ρόλο για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου της ουδετερότητας του άνθρακα έως το 2050 που ορίζεται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Στόχος του κύματος

ανακαίνισης είναι να αυξηθεί ο ρυθμός και η ποιότητα των εργασιών ανακαίνισης υφιστάμενων κτιρίων, ώστε να εκπέμπουν λιγότερο διοξείδιο του άνθρακα.

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας της Επιτροπής για την περίοδο 2014-2020, χρηματοδοτεί έργα που αφορούν διαφορετικές πτυχές της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια, συμπεριλαμβανομένων των ιστορικών και πολιτιστικών (Taliouris, & Trihas, 2017).

Οι πρόσφατες καταστροφικές ζημιές σε χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς έδωσαν ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στην ανάγκη προστασίας των χώρων από φυσικούς και μη φυσικούς κινδύνους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκεντρώνει εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη της ΕΕ για τον εντοπισμό και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και καινοτόμων μέτρων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε σχέση με την κλιματική αλλαγή. Αυτό αποτελεί μέρος των εργασιών στο πλαίσιο του Σχεδίου Εργασίας του Συμβουλίου για τον Πολιτισμό 2019-2022 , το οποίο ακολουθεί την προσέγγιση Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού .

Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού είναι μια διαδικασία χάραξης πολιτικής που δεν καταλήγει σε δεσμευτικά νομοθετικά μέτρα. Ομάδες ΟΜC αποτελούμενες από εμπειρογνώμονες που διορίζονται από τα υπουργεία πολιτισμού και τα εθνικά πολιτιστικά ιδρύματα συναντώνται για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την παραγωγή εγχειριδίων πολιτικής και εργαλείων.

Ορίζοντας 2020

Το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας της ΕΕ, «Ορίζοντας 2020», χρηματοδοτεί έργα που εργάζονται για «αυξημένη ανθεκτικότητα και βιώσιμη ανασυγκρότηση ιστορικών περιοχών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των κινδύνων».

Δημιουργική ηγεσία για το κλίμα

Χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Creative Europe, αυτό το έργο βοηθά καλλιτέχνες και επαγγελματίες του πολιτισμού να διερευνήσουν τις πολιτιστικές διαστάσεις της κλιματικής αλλαγής. Οι καλλιτεχνικές και πολιτιστικές κοινότητες έχουν έναν μοναδικό και κρίσιμο ρόλο: επηρεάζουν τους νέους τρόπους ύπαρξης, πράξης και σκέψης. Η Creative Climate Leadership υποστηρίζει τους επαγγελματίες του πολιτισμού να εφαρμόσουν αυτές τις ιδιότητες σε προβλήματα που σχετίζονται με τις κλιματικές προκλήσεις.

Έργο ΗΡΑΚΛΗΣ

Αυτό το έργο στοχεύει στο να σχεδιάσει, να επικυρώσει και να προωθήσει ανταποκρινόμενες λύσεις για την αποτελεσματική ανθεκτικότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής μέσω μιας ολιστικής, πολυεπιστημονικής προσέγγισης.

Έργο καταφυγίου

Το έργο Shelter συγκεντρώνει την επιστημονική κοινότητα και τους διαχειριστές κληρονομιάς για να αυξήσει την ανθεκτικότητα, να μειώσει την ευπάθεια και να προωθήσει καλύτερη και ασφαλέστερη ανασυγκρότηση σε ιστορικές περιοχές που επηρεάζονται από κλιματικούς κινδύνους (Fotiadis, et al., 2019).

2.6.1. Ευρωπαϊκή Ένωση

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης αποτελεί πολύτιμο πόρο στους τομείς του τουρισμού, της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο βιώσιμος πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ζωτικό μέρος των στρατηγικών περιφερειακής και μακροπεριφερειακής ανάπτυξης. Από αυτή την

άποψη, ο πολιτισμός είναι ταυτόχρονα κινητήριοις μοχλός και παράγοντας βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο τουρισμός είναι ένας εξαιρετικός τρόπος ενθάρρυνσης και πρόσβασης στην πολιτιστική κληρονομιά, αλλά φέρνει επίσης προκλήσεις που σχετίζονται με τον υπερπληθυσμό, την πολιτιστική ιδιοποίηση και την απώλεια της αυθεντικότητας. Ο τουρισμός φέρνει χρήματα και θέσεις εργασίας σε πόλεις και περιοχές, αλλά μπορεί επίσης να βλάψει την καθημερινή ζωή των κατοίκων, καθώς και τον πολιτισμό και την κληρονομιά της περιοχής.

Δεδομένων των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων του υπερ-τουρισμού και των επιπτώσεων του στην πολιτιστική κληρονομιά, ορισμένες τοπικές κοινότητες και ειδικοί στην κληρονομιά αντιτίθενται κατά καιρούς στον τουρισμό και τη σχετική του ανάπτυξη.

Ο βιώσιμος πολιτιστικός τουρισμός προσφέρει μια νέα προοπτική, καθώς τοποθετεί την πολιτιστική κληρονομιά και τις τοπικές κοινότητες στο επίκεντρο των διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

Η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι το κλειδί για τη διασφάλιση των αποτελεσμάτων προς όφελος τόσο της πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και του τοπικού πληθυσμού. Ο στόχος του βιώσιμου πολιτιστικού τουρισμού είναι να διασφαλίσει καλές πρακτικές διατήρησης μαζί με αυθεντική ερμηνεία που υποστηρίζει την τοπική οικονομία.

Το Σχέδιο Εργασίας για τον Πολιτισμό που εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη της ΕΕ για την περίοδο 2015-2018 περιελάμβανε μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από Ευρωπαίους εμπειρογνώμονες για τον βιώσιμο πολιτιστικό τουρισμό σύμφωνα με την προσέγγιση Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού .

Η έκθεση που προκύπτει περιλαμβάνει τον πρώτο ορισμό του βιώσιμου πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές για τους

υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και 27 μελέτες περιπτώσεων που απεικονίζουν τις βέλτιστες πρακτικές τόσο στην υλική όσο και στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά.

Ορισμένα έργα επιδοτούμενα στην Ευρώπη τα οποία υποστηρίζουν την ανάπτυξη σε ευρωπαϊκές περιοχές είναι τα εξής:

SmartCulTour

Χρηματοδοτούμενο στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020, το έργο αυτό υποστηρίζει την ανάπτυξη σε ευρωπαϊκές περιοχές με σημαντικά πολιτιστικά αγαθά, τόσο απτά όσο και άυλα, μέσω βιώσιμου πολιτιστικού τουρισμού.

Impactour

Χρηματοδοτούμενο στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντα 2020», αυτό το έργο συνδέει φορείς πολιτιστικού τουρισμού και ερευνητές που έχουν νέες προσεγγίσεις και μεθόδους για την υποστήριξη του ευρωπαϊκού πολιτιστικού τουρισμού. Ο στόχος του έργου είναι να ενισχύσει το αίσθημα του ανήκειν και να εκτιμήσει τις μειονοτικές κουλτούρες.

Η ΕΠΑ (Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας) προωθεί μοντέλα βιώσιμου τουρισμού σε ολόκληρη την ΕΕ. Μέσω αυτής της πρωτοβουλίας, οι συνεργαζόμενες χώρες επιλέγουν και προωθούν «προορισμούς αριστείας».

Η ΕΠΑ εφιστά την προσοχή σε αναδυόμενους, μη παραδοσιακούς ευρωπαϊκούς προορισμούς, αναδεικνύοντας τις αξίες και τον χαρακτήρα τους. Λειτουργεί επίσης ως πλατφόρμα για την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ βραβευμένων προορισμών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι Εθνικοί Φορείς Τουρισμού επιλέγουν ένα θέμα κάθε χρόνο (Vandarakis, et all., 2018).

2.6.2. Ελλάδα

Η ελληνική είναι η παλαιότερη γραπτή γλώσσα που υπάρχει ακόμα. Έχει τη μεγαλύτερη τεκμηριωμένη ιστορία που καλύπτει τουλάχιστον 3.400 χρόνια γραπτών αρχείων. Η ελληνική γλώσσα έχει επίσης επηρεάσει πολλές άλλες γλώσσες με χιλιάδες λέξεις. Η Ελλάδα είναι ένας πραγματικός παράδεισος για τον πολιτιστικό τουρισμό, ένα μεγάλο ταξίδι στην ιστορία και την τέχνη. Εκπαιδευτικές εκδρομές, θεατρικές παραγωγές, φεστιβάλ, προσκυνήματα, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία, εκδρομές για τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, της λαϊκής τέχνης και του πολιτισμού - αυτά είναι μόνο μερικά από τα πολλά που έχει να προσφέρει η Ελλάδα στον τομέα του πολιτιστικού τουρισμού

Όποιος θέλει πραγματικά να καταλάβει την Ελλάδα, την ιστορία της και τους ανθρώπους της, θα βρει μια ασυναγώνιστη πολιτιστική εμπειρία ταξιδεύοντας στην περιοχή και χρονολογική περίοδο του ελληνικού πολιτισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

3.1. Γενικά

3.1.1. Γεωγραφικός προσδιορισμός

Γνωστή και ως το «νησί των ιπποτών», η Ρόδος έχει ένα πλούσιο ιστορικό παρελθόν, με ιστορικά κτίρια και μνημεία. Η ατμόσφαιρα στην Παλιά Πόλη της Ρόδου είναι ιδιαίτερη. Μεγαλοπρεπείς τοίχοι, πλακόστρωτα σοκάκια, αρχοντικά και ένα μεσαιωνικό κάστρο δημιουργούν την ψευδαίσθηση του ταξιδιού στο χρόνο πίσω στην εποχή των ιπποτών.

Η Ρόδος συνδυάζει τα κοσμοπολίτικα vibes με τη μεσαιωνική αρχιτεκτονική με μοναδικό τρόπο. Το φυσικό τοπίο, τα επιβλητικά κτίρια, οι αρχαίες πόλεις και τα γραφικά χωριά συναντούν εκπληκτικές παραλίες, μπουτίκ μόδας, κορυφαία εστιατόρια και κλαμπ χορού. Δεν είναι περίεργο γιατί η Ελλάδα της Ρόδου δεν παραλείπει να εκπλήξει τους ταξιδιώτες από όλο τον κόσμο.

Το σημαντικότερο μνημείο του νησιού είναι η Παλιά Πόλη της Ρόδου. Η Παλιά Πόλη της Ρόδου είναι Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco και μία από τις καλύτερα διατηρημένες μεσαιωνικές πόλεις στην Ευρώπη, προσελκύοντας εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο. ο νησί της Ρόδου διαθέτει διεθνές αεροδρόμιο με πτήσεις από την Αθήνα και πολλές ευρωπαϊκές πόλεις.

3.1.2. Γεωφυσικός προσδιορισμός

Η Ρόδος είναι το μεγαλύτερο νησί της ελληνικής αλυσίδας των Δωδεκανήσων στο νοτιοανατολικό Αιγαίο Πέλαγος. Η Ρόδος εκτείνεται περίπου 77 χιλιόμετρα (48 μίλια) από βορειοανατολικά προς νοτιοδυτικά. Το υψηλότερο σημείο του, το όρος Ατταβύρος φτάνει τα 1.200 μέτρα (3.900 πόδια) πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Μια ποικιλία βλάστησης ευδοκιμεί στο τραχύ νησί και τα αποδημητικά πουλιά το χρησιμοποιούν ως τόπο ανάπαυσης. Οι άνθρωποι ζουν εδώ από την πέτρινη εποχή.

Ο θεματικός χαρτογράφος στον δορυφόρο Landsat 5 κατέγραψε αυτήν την εικόνα της Ρόδου στις 26 Αυγούστου 2011. Η πράσινη βλάστηση είναι αρκετά άφθονη στο νησί, εκτός από το όρος Ατταβύρος και μερικά σημεία κατά μήκος της ακτής.

Δορυφορικές εικόνες όπως αυτή παρείχαν περισσότερο από όμορφες εικόνες. Συνέβαλαν στην κατανόηση των γεωλόγων για την ιστορία και τη δομή του νησιού. Η γεωλογική έρευνα της Ρόδου δεν είναι κάτι νέο, καθώς οι πρώτες μελέτες του νησιού έγιναν τη δεκαετία του 1850. Πιο συστηματική έρευνα από το 1960 έως το 1965 κατέληξε σε έναν χάρτη που εκδόθηκε από το Ινστιτούτο Γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο του Μιλάνου, Ιταλία.

Δυστυχώς, αυτές οι μελέτες έγιναν πριν από την ευρεία αποδοχή της τεκτονικής θεωρίας των πλακών . Οι γεωλόγοι τώρα καταλαβαίνουν ότι η επιφάνεια του πλανήτη αποτελείται από πλάκες που κινούνται μεταξύ τους. Η Ρόδος βρίσκεται σε μια ενεργή περιοχή, όπου η Αφρικανική πλάκα γλιστρά κάτω από την πλάκα του Αιγαίου, προκαλώντας αρκετά ισχυρούς σεισμούς. Απολιθώματα που βρέθηκαν στη Ρόδο χρονολογούνται από την ύστερη Παλαιozoϊκή εποχή πριν εξελιχθούν οι δεινόσαυροι. Περίπου 15 εκατομμύρια χρόνια πριν, η τεκτονική δραστηριότητα ανέβασε ολόκληρη την περιοχή, αλλά πριν από 4 εκατομμύρια έως 3 εκατομμύρια χρόνια, η γη βυθίστηκε και άφησε ακριβώς τις βουνοκορφές πάνω από το νερό.

Όταν οι γεωλόγοι επανεξέτασαν τη Ρόδο για να δημιουργήσουν έναν νέο χάρτη, όχι μόνο ενσωμάτωσαν προόδους στη γεωλογική θεωρία αλλά και προόδους στην τηλεπισκόπηση. Ένα έγγραφο που δημοσιεύτηκε το 2007 περιέγραψε τη σύνταξη ενός νέου γεωλογικού χάρτη της Ρόδου, βασισμένη εν μέρει σε δορυφορικές παρατηρήσεις από το Landsat και από το Advanced Spaceborne Thermal Emission and Reflection Radiometer (ASTER) στον δορυφόρο Terra της NASA .

3.1.3. Ονομασία

Το νησί ήταν γνωστό ως Ρόδος στα ελληνικά σε όλη την ιστορία του. Ονομάστηκε επίσης Λίνδος . Το όνομα του νησιού προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό *Rhodon* (τριαντάφυλλο), και μερικές φορές ονομάζεται το νησί των τριαντάφυλλων.

Στο έργο *Τα Ταξίδια του Sir John Mandeville* αναφέρεται ότι η Ρόδος ήταν πρώην Κολοσσαίο . Επίσης το όνομα του νησιού μπορεί να προέρχεται από το φίδι , αφού το νησί φιλοξενούσε πολλά φίδια στην αρχαιότητα (Tsilimigkas, & Rempis, 2021).

3.1.4. Μυθολογία -Ιστορία

Τον 16ο αιώνα π.Χ., οι Μινωίτες ήρθαν στη Ρόδο. Η μεταγενέστερη ελληνική μυθολογία επανέφερε μια Ρόδιο φυλή που ονομάζεται Telchines και συνέδεσε το νησί της Ρόδου με τον Δαναό . μερικές φορές είχε το παρατσούκλι *Telchinis* . Τον 15ο αιώνα π.Χ., οι Μυκηναίοι Έλληνες εισέβαλαν. Μετά την κατάρρευση της Εποχής του Χαλκού, οι πρώτες ανανεωμένες εξωτερικές επαφές ήταν με την Κύπρο. Τον 8ο αιώνα π.Χ., οι οικισμοί του νησιού άρχισαν να σχηματίζονται, με τον ερχομό των Δωριέων, οι οποίοι έχτισαν τις τρεις σημαντικές πόλεις της Λίνδου, της Ιαλυσού και της Κάμειρου , οι οποίες μαζί με την Κω, την Κνίδιο και την Αλικαρνασσό (στην ηπειρωτική χώρα) αποτελούσαν το -κάλεσε Dorian Hexapolis (ελληνικά για έξι πόλεις).

Στην ωδή του Πίνδαρου , το νησί λέγεται ότι γεννήθηκε από την ένωση του Ηλίου, του θεού του ήλιου και της νύμφης Ρόδου , και οι πόλεις πήραν το όνομά τους από τους τρεις γιους τους. Η *Ρόδα* είναι ένας ροζ ιβίσκος , ιθαγενής στο νησί. Ο Διόδωρος Σικέλος πρόσθεσε ότι ο Άκτις , ένας από τους γιους του Ρόουντ, ταξίδεψε στην Αίγυπτο . Έχτισε την πόλη της Ηλιούπολης και δίδαξε τους Αιγυπτίους αστρολογία. Το 357 π.Χ., το νησί κατακτήθηκε από τον βασιλιά Μαυσόλο της Καρίας και έπεσε ξανά στους Πέρσες το 340 π.Χ. Ο κανόνας τους ήταν επίσης σύντομος. Το 1306-1310, η βυζαντινή εποχή της ιστορίας του νησιού ολοκληρώθηκε όταν το νησί

καταλήφθηκε από τους Ιππότες Hospitaller. Υπό την κυριαρχία των νεοαποκαλούμενων «Ιπποτών της Ρόδου», η πόλη ξαναχτίστηκε σε πρότυπο του ευρωπαϊκού μεσαιωνικού ιδεώδους. Πολλά από τα διάσημα μνημεία της πόλης, συμπεριλαμβανομένου του Παλατιού του Μεγάλου Μαγίστρου, χτίστηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η Ρόδος ήταν στη συνέχεια στην κατοχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας για σχεδόν τέσσερις αιώνες. Ο Κολοσσός της Ρόδου θεωρήθηκε ότι ήταν ένα από τα Επτά Θαύματα του Αρχαίου Κόσμου. Αυτό το γιγάντιο χάλκινο άγαλμα τεκμηριώθηκε ότι κάποτε στεκόταν στο λιμάνι. Ολοκληρώθηκε το 280 π.Χ. και καταστράφηκε σε σεισμό το 224 π.Χ. Κανένα ίχνος του αγάλματος δεν έχει απομείνει σήμερα (Parathanasiou-Zuhrt, et al., 2017)

3.1.5. Εξέχουσες Προσωπικότητες

Ορισμένες εξέχουσες προσωπικότητες οι οποίοι έχουν λάβει υποτροφίες και σπούδασαν στο νησί της Ρόδου έχουν ως εξής:

Ο διάσημος αστρονόμος Edwin Hubble έλαβε την υποτροφία του το 1910. Έχοντας σπουδάσει επιστήμες και μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο του Σικάγο, χρησιμοποίησε το χρόνο του στην Οξφόρδη για να σπουδάσει νομικά. Ο Hubble επέστρεψε στη συνέχεια στις Πολιτείες για να συνεχίσει το έργο του στην αστρονομία, ανακαλύπτοντας κυρίως την ύπαρξη γαλαξιών πέρα από τον Γαλαξία. (Rhodes, Ret all., 2020).

Ο Dean Rusk, ο οποίος χρησιμοποίησε την υποτροφία του στη Ρόδο το 1931 για να σπουδάσει ιστορία και πολιτικές επιστήμες, υπηρέτησε ως υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ από το 1961 έως το 1969 υπό τους προέδρους John F. Kennedy και Lyndon B. Johnson.

Ο Αυστραλός φαρμακολόγος Lord Howard Florey απονεμήθηκε την υποτροφία του το 1921 και σπούδασε ιατρική στην Οξφόρδη. Το 1945, του απονεμήθηκε το Νόμπελ Ιατρικής μαζί με τον Αλεξάντερ Φλέμινγκ και τον Έρνστ Τσάιν για το έργο τους στην ανακάλυψη της πενικιλίνης.

Ο Τζέιμς Γουίλιαμ Φούλμπραϊτ, ο οποίος χρησιμοποίησε την υποτροφία του στη Ρόδο το 1926 για να σπουδάσει νομικά, εξελέγη στη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1943 και στη συνέχεια υπηρέτησε στη Γερουσία από το 1945 έως το 1974. Λίγο αργότερα, ίδρυσε το πρόγραμμα Fulbright για την παροχή επιχορηγήσεων σε φοιτητές και επαγγελματίες σπουδάζουν, διδάσκουν και διεξάγουν έρευνα στο εξωτερικό. Μέχρι σήμερα, περισσότερα από 250.000 άτομα έχουν λάβει επιχορηγήσεις Fulbright.

Ο Γουίλιαμ Γουόρεν Μπράντλεϊ είχε ήδη ένα Ολυμπιακό χρυσό μετάλλιο για το μπάσκετ όταν ξεκίνησε τις σπουδές του στην πολιτική, τη φιλοσοφία και την οικονομία στην Οξφόρδη το 1965. Έκανε καριέρα στο Hall of Fame στο μπάσκετ πριν μπει στη Γερουσία το 1978 και έτρεξε ως υποψήφιος πρόεδρος στις προκριματικές εκλογές του 2000 (Barboutis, 2018)

Ο πρώην πρόεδρος Μπιλ Κλίντον έλαβε την υποτροφία του στη Ρόδο το 1968. Ενώ στην Οξφόρδη, σπούδασε νομικά και έπαιξε επίσης ενεργό ρόλο στη φοιτητική ζωή, ιδιαίτερα στις διαμαρτυρίες κατά του πολέμου του Βιετνάμ. Ο συνάδελφος μελετητής της Ρόδου Ντέιβιντ Ε. Κένταλ έγινε αργότερα προσωπικός δικηγόρος της Κλίντον.

Ο Στρόμπ Τάλμποτ, ο οποίος κέρδισε επίσης την υποτροφία του το 1968 και πέρασε το χρόνο του στην Οξφόρδη μεταφράζοντας τα απομνημονεύματα του Νικήτα Χρουστσόφ στα αγγλικά, ήταν ένας άλλος φίλος της Κλίντον από την Οξφόρδη. Συνέχισε να είναι αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών από το 1994 έως το 2001. Ο Τάλμποτ ήταν επίσης πρόεδρος του Ινστιτούτου Μπρούκινγκς-μια πολιτική ερευνητική εγκατάσταση με έδρα την Ουάσινγκτον, η οποία βοήθησε στη διαπραγμάτευση τερματισμού του πολέμου στη Γιουγκοσλαβία το 1999.

Ο Γιώργος Στεφανόπουλος χρησιμοποίησε την υποτροφία του 1984 στη Ρόδο για να αποκτήσει μεταπτυχιακό στη θεολογία. Κατά τη διάρκεια της προεδρικής εκστρατείας του 1992, ο Στεφανόπουλος υπηρέτησε ως ανώτερος πολιτικός σύμβουλος του Μπιλ Κλίντον, στη συνέχεια ως διευθυντής επικοινωνίας κατά την προεδρία του Κλίντον. Αυτή τη στιγμή φιλοξενεί την εκπομπή ειδήσεων

της Κυριακής το πρωί *This Week* και είναι ο επικεφαλής ανταποκριτής της Ουάσινγκτον για το ABC news.

Ο γνωστός μουσικός και ηθοποιός Kris Kristofferson έλαβε την υποτροφία του στη Ρόδο το 1958. Σπούδασε αγγλική λογοτεχνία και όταν ήταν στην Οξφόρδη ξεκίνησε την καριέρα του ως ερμηνευτής. Έκτοτε, οι επιτυχίες του τον κέρδισαν αρκετά Grammy.

Γνωστός ως σκηνοθέτης της *The Thin Red Line* and *Badlands* , ο Terrence Malik κέρδισε υποτροφία στη Ρόδο το 1966. Σπούδασε φιλοσοφία αλλά είχε διαφωνία με τον σύμβουλό του σχετικά με τη διατριβή του (η έννοια του κόσμου στα κείμενα των Kierkegaard, Heidegger και Wittgenstein) και έφυγε από την Οξφόρδη χωρίς να τελειώσει το διδακτορικό του.

Η Αμερικανίδα συγγραφέας και φεμινίστρια κοινωνική κριτική Naomi Wolf χρησιμοποίησε το χρόνο της στην Οξφόρδη από το 1985 έως το 1987 για να ξεκινήσει την έρευνα που τελικά έγινε το διεθνές best seller *The Beauty Myth*, το οποίο καταδικάζει την εκμετάλλευση των γυναικών από τη βιομηχανία της μόδας και της ομορφιάς.

Ο Cory A. Booker ξεκίνησε τις σπουδές του στην Οξφόρδη το 1992, αποκτώντας πτυχίο στη σύγχρονη ιστορία. Τώρα είναι δημοκρατικός πολιτικός και δήμαρχος του φυλετικά διαφορετικού Newark, New Jersey, της μεγαλύτερης πόλης στην πολιτεία.

Ο Ράνταλ Πίνκετ, ο οποίος πήρε μεταπτυχιακό στην επιστήμη των υπολογιστών ως μελετητής της Ρόδου το 1994, απέκτησε προσωπικότητα όταν προσλήφθηκε από τον Ντόναλντ Τραμπ αφού κέρδισε την τέταρτη σεζόν του *The Apprentice* (Phipps, et all., 2021).

3.2. Τομείς δράσεις πολιτιστικού περιεχομένου

Το Αιγαίο νησί της Ρόδου είναι ένα από τα μεγαλύτερα ελληνικά νησιά. Η πρωτεύουσα, που ονομάζεται επίσης Ρόδος, φιλοξενεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, η οποία είναι η παλαιότερη μεσαιωνική πόλη της Ευρώπης που κατοικείται συνεχώς.

Η θρησκεία είναι μια σημαντική πτυχή του ελληνικού πολιτισμού και η Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι γεμάτη συμβολισμούς και τελετουργίες.

Αναφορικά με τις χειροτεχνίες της Ρόδου με μια επίσκεψη σε ένα παραδοσιακό εργαστήριο αγγειοπλαστικής αναδεικνύεται ο κύριος αγγειοπλάστης που μπορεί να κάνει μια επίδειξη κεραμικής και να εξηγήσει τα κλασικά μοτίβα που κοσμούν την ελληνική κεραμική.

Η Ρόδος είναι μια πόλη όπου η φυσική ομορφιά, μια πλούσια ιστορία, μια δυναμική κοινότητα και μια ακμάζουσα πολιτιστική σκηνή συγχωνεύονται για να δημιουργήσουν μια ισχυρή συνέργεια πολιτιστικής και καλλιτεχνικής έκφρασης. Πράγματι, η Ρόδος έχει γίνει πρότυπο όταν πρόκειται να προωθήσει μια οραματική πολιτιστική πολιτική και να υποστηρίξει μια ζωντανή σκηνή τέχνης (Shulman, et all., 2017).

Η Ρόδος αποδείχθηκε εμπνευστική για τους καταξιωμένους συγγραφείς Lawrence Durrell και Gustave Flaubert. Ο Βρετανός πρωθυπουργός κατά τη διάρκεια του πολέμου, Ουίνστον Τσώρτσιλ, επισκέφθηκε το νησί σε πολλές περιπτώσεις, συνοδευόμενος από τον Έλληνα μεγιστάνα Αριστοτέλη Ωνάση, και πέρασε πολλές ώρες ζωγραφίζοντας τα τοπία του.

Στον πυρήνα της ελληνικής προσέγγισης του πολιτισμού βρίσκεται η λέξη «φιλοξενία», μια λέξη που έχει τις ρίζες της στην αρχαία ελληνική φρασεολογία. Είναι επίσης μια λέξη που ξεχωρίζει γιατί δεν έχει αντίστοιχο σε καμία δυτική γλώσσα.

Η κυριολεκτική μετάφραση της λέξης είναι «καλωσόρισμα ξένων». Έχει όμως μια βαθύτερη και ευρύτερη πολιτιστική χροιά. Αγκαλιάζει ένα ήθος, μια έννοια και μια νοοτροπία. Υποδηλώνει μια παγκόσμια προσέγγιση, άνεση με διαφορετικότητα και πολιτισμικό ήθος που αγκαλιάζει την καθολικότητα.

Η φιλοξενία προβάλλει την άνεση με τη συνεργασία με τον υπόλοιπο κόσμο, την αναζήτηση ενός παγκόσμιου πλαισίου αντί να περιορίσει την κοινωνία στο τοπικό της περιβάλλον και την καλή θέληση για διεθνή πολιτιστική προσέγγιση, ενώ ταυτόχρονα χρησιμεύει ως θερμοκοιτίδα για μια ποικιλία προοπτικών και ιδεών.

Από τις ημέρες δόξας της αρχαίας Ρόδου, οι ηγεμόνες αγκάλιασαν τον πολιτισμό ως σημαντικό συστατικό της εντολής τους να κυβερνούν και στην πορεία προίκισαν την ανθρωπότητα με σπουδαία έργα τέχνης, λογοτεχνίας και πολιτισμού (Bohon, et all., 2017).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Έρευνα

Το εν λόγω κεφάλαιο σκιαγραφεί τον ερευνητικό σχεδιασμό και την μεθοδολογία της έρευνας. Πιο αναλυτικά, αναδεικνύει τις στρατηγικές που εφαρμόστηκαν και περιγράφει τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να συλλεχθούν και να αναλυθούν τα δεδομένα. Η ποσοτική έρευνα ορίζεται ως μια συστηματική διερεύνηση φαινομένων με τη συλλογή ποσοτικοποιήσιμων δεδομένων και την εκτέλεση στατιστικών, μαθηματικών ή υπολογιστικών τεχνικών.

Η ποσοτική έρευνα συλλέγει πληροφορίες από υπάρχοντες και δυνητικούς πελάτες χρησιμοποιώντας μεθόδους δειγματοληψίας και αποστέλλοντας διαδικτυακές έρευνες, διαδικτυακές δημοσκοπήσεις, ερωτηματολόγια κ.λπ., τα αποτελέσματα των οποίων μπορούν να απεικονιστούν με τη μορφή αριθμητικών στοιχείων. Τα ποσοτικά πρότυπα έρευνας είναι αντικειμενικά, περίτεχνα και πολλές φορές ακόμη και ερευνητικά. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτήν την ερευνητική μέθοδο είναι λογικά, στατιστικά και αμερόληπτα.

Η συγκεκριμένη μελέτη είναι ποσοτική έρευνα και η δειγματοληψία είναι κατά κρίση προς φορείς οι οποίοι είναι εμπειρογνώμονες. Το χρονικό διάστημα συγκέντρωσης των στοιχείων ήταν ένας μήνας περίπου.

4.2 Σκοπός έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να σκιαγραφήσει και να ξεκαθαρίσει την τουριστική κατάσταση στο νησί της Ρόδου. Επίσης να αναδείξει τους λόγους και το βαθμό επισκεψιμότητας στο νησί από τουρίστες, καθώς και ποια πολιτιστικά στοιχεία προβάλλονται και αναδεικνύονται περισσότερο όπως και σε ποιους τομείς συμβάλει για την ανάδειξη του τόπου και του πολιτιστικού τουρισμού στο συγκεκριμένο μέρος.

4.3 Δείγμα έρευνας

Η έρευνα είναι πρωτογενής ποσοτική όπως προαναφέρθηκε και το δείγμα αποτελείται από 101 άτομα (φορείς) οι οποίοι ως εμπειρογνώμονες θα απαντήσουν

δίνοντας χρήσιμες απαντήσεις που θα φανούν απόλυτα χρήσιμες για τη διεξαγωγή σαφών συμπερασμάτων σε σχέση με το θέμα.

4.4 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η παρούσα έρευνα δημοσιεύτηκε στο διαδίκτυο για εύρεση ατόμων που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να επικοινωνήσουν τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, με την υπεύθυνη έρευνας. Αφού έγινε η ενημέρωση για τους σκοπούς της έρευνας, ο ερευνητής απέστειλε τον ηλεκτρονικό σύνδεσμο στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες καλούνταν να συμπληρώσουν ένα πακέτο ερωτηματολογίων, το οποίο εξέταζε τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά, συμπεριφορικές τάσεις και χαρακτηριστικά προσωπικότητας. Η διάρκεια συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων ήταν 30 λεπτά. Επιπλέον, υπήρχαν γραπτές φόρμες συναίνεσης που υπογράφηκαν από τους συμμετέχοντες, παρέχοντας τους όλες τις γενικές πληροφορίες σχετικά με την διαδικασία και τους στόχους της έρευνας (Buss & Perry, 1992).

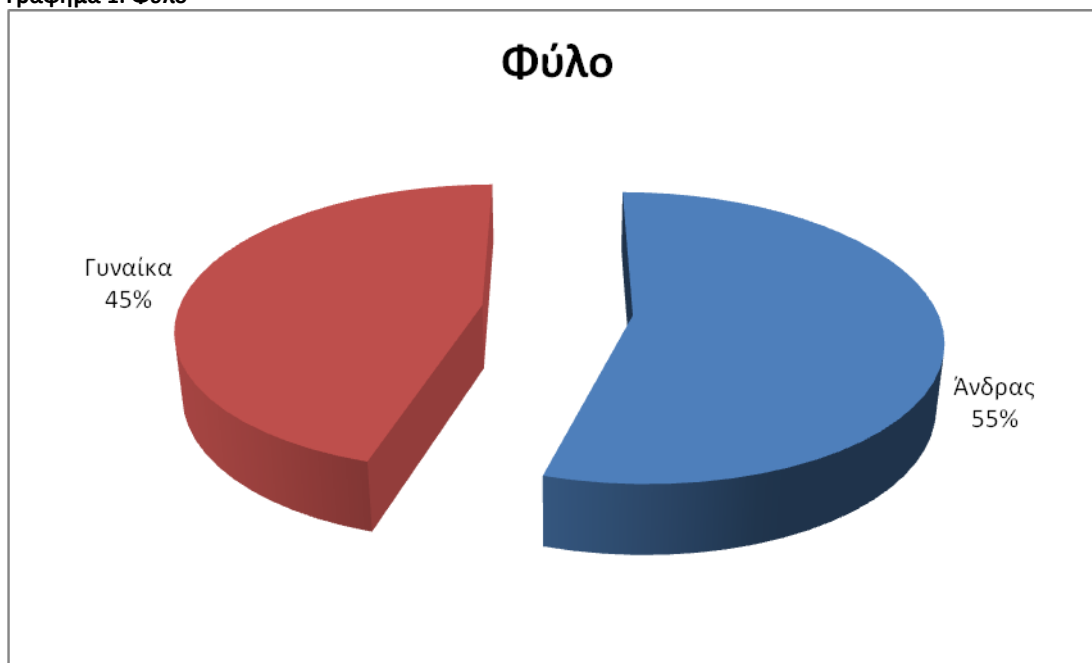
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Περιγραφική στατιστική

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των δημογραφικών ερωτήσεων του ερωτηματολογίου που σχετίζονται με το φύλο, την ηλικία και την απασχόληση των ερωτηθέντων. Όσον αφορά την ηλικία από το σύνολο των ερωτηθέντων απάντησε το 96%, εκ των οποίων, όπως φαίνεται από το παρακάτω γράφημα, το 55% ήταν άνδρες και το 45% γυναίκες.

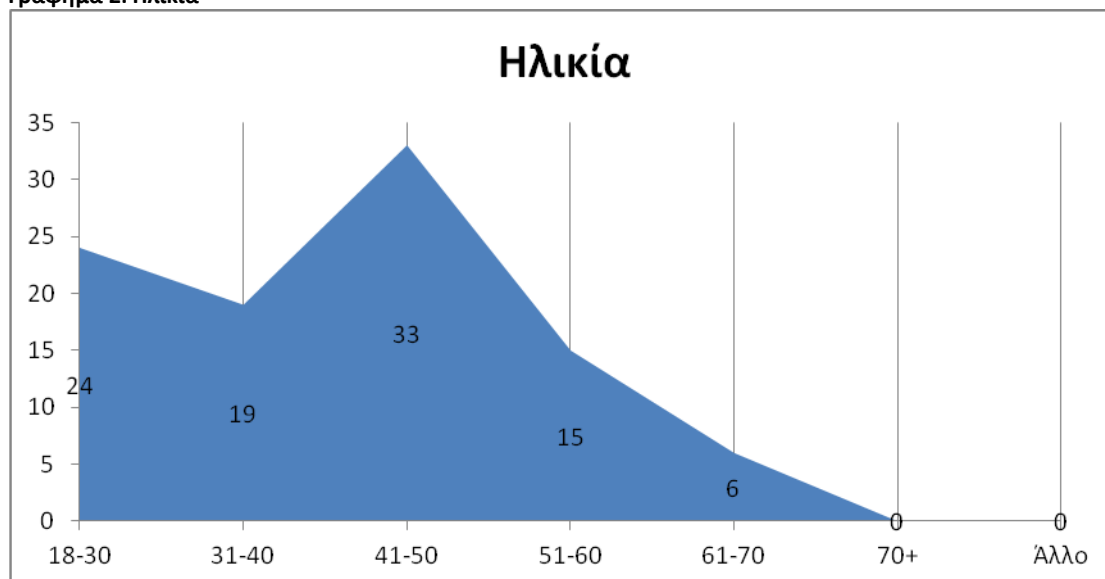
Γράφημα 1: Φύλο

Πίνακας 1: Φύλο

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Άνδρας	53	52%	52%
Γυναίκα	44	44%	96%
Δεν απάντησαν	4	4%	100%
Σύνολο	101	100%	

Γράφημα 2: Ηλικία

Πίνακας 2: Ηλικία

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
18-30	24	24%	24%
31-40	19	19%	43%
41-50	33	33%	75%
51-60	15	15%	90%
61-70	6	6%	96%
70+	0	0%	96%
Άλλο	0	0%	96%
Δεν απάντησαν	4	4%	100%
Σύνολο	101	100%	

Από το σύνολο των 101 συμπληρωμένων ερωτηματολογίων στην ερώτηση για την ηλικία των ερωτηθέντων απάντησε το 96%. Όπως φαίνεται και από το γράφημα 2 και πίνακα 2, από το σύνολο των ερωτηθέντων τα τρία τέταρτα ήταν άτομα ηλικίας έως 50 ετών. Πιο συγκεκριμένα 24 άτομα (το 24%) ήταν ηλικίας από 18 έως 30 ετών, το 19% ήταν από 31 έως 40 ετών και το 33% από 41 έως 50 ετών. Οι υπόλοιποι που απάντησαν στην συγκεκριμένη ερώτηση ανήκουν στις δύο επόμενες ηλικιακές κατηγορίες και ειδικότερα το 15% στην ηλικιακή ομάδα 51-60 ετών και το 6% στην ηλικιακή ομάδα 61-70 ετών. Κανένας από τους ερωτηθέντες δεν ήταν πάνω από 71 ετών ή κάτι άλλο.

Γράφημα 3: Απασχόληση

Πίνακας 3: Απασχόληση

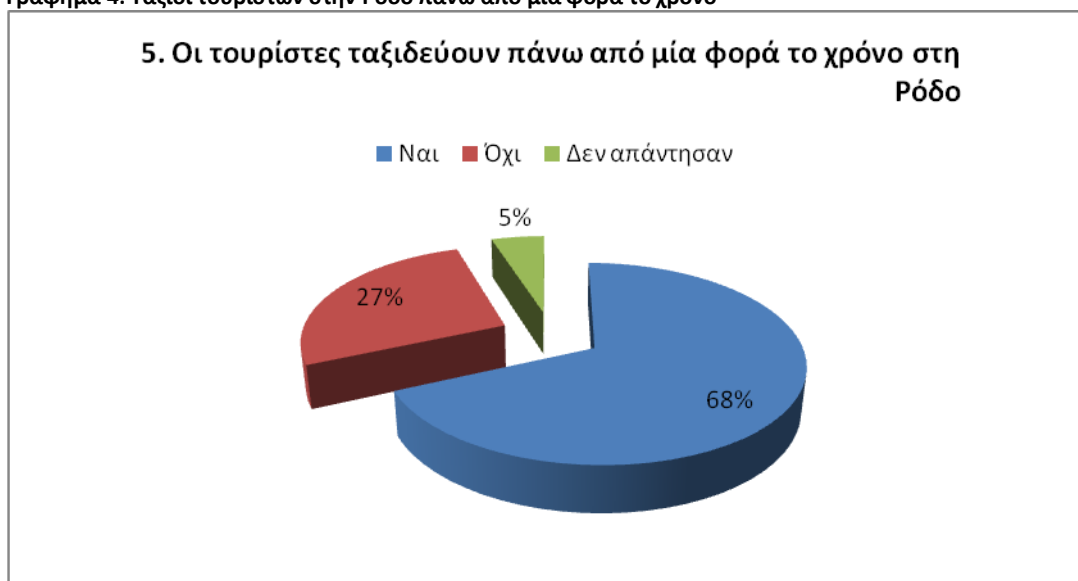
	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δημόσιος υπάλληλος	48	48%	48%
Ιδιωτικός υπάλληλος	32	32%	79%
Άλλο:	10	10%	89%
Ελεύθερος Επαγγελματίας - Επιχειρηματίας - Εργοδότης	6	6%	
Ιδιοκτήτης ταξί - Αυτοκινητιστής	2	2%	
Μέλος συλλόγου ενοικιαζόμενων δωματίων Φαληρακίου	1	1%	
ΕΟΤ	1	1%	
Δεν απάντησαν	11	11%	100%
Σύνολο	101	100%	

Η τρίτη ερώτηση των δημογραφικών στοιχείων αφορά την απασχόληση των ερωτηθέντων και συγκεκριμένα αν πρόκειται για δημόσιους ή ιδιωτικούς υπαλλήλους ή κάτι άλλο. Σε αυτή την ερώτηση απάντησε το 89% και από αυτούς (γράφημα 3) το 53% απάντησε ότι είναι δημόσιος υπάλληλος, το 36% ιδιωτικός υπάλληλος και το 11% επέλεξε κάτι άλλο. Συγκεκριμένα 6 από τους ερωτηθέντες ήταν ελεύθεροι επαγγελματίες ή επιχειρηματίες ή εργοδότες, οι 2 ιδιοκτήτες ταξί – αυτοκινητιστές, ο ένας μέλος του συλλόγου ενοικιαζόμενων δωματίων Φαληρακίου και ένας εργαζόμενος του ΕΟΤ.

ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Για την διερεύνηση του προφίλ των τουριστών, στους ερωτηθέντες τέθηκαν δύο ερωτήσεις. Με την πρώτη αναζητήθηκε αν οι τουρίστες ταξιδεύουν πάνω από μια φορά το χρόνο στη Ρόδο. Το 5% των ερωτηθέντων δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση ενώ σύμφωνα με το 68% οι τουρίστες ταξιδεύουν στην Ρόδο παραπάνω από μια φορά το έτος. Αντίθετα το 27% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι οι τουρίστες δεν επισκέπτονται την Ρόδο περισσότερο από μια φορά το χρόνο.

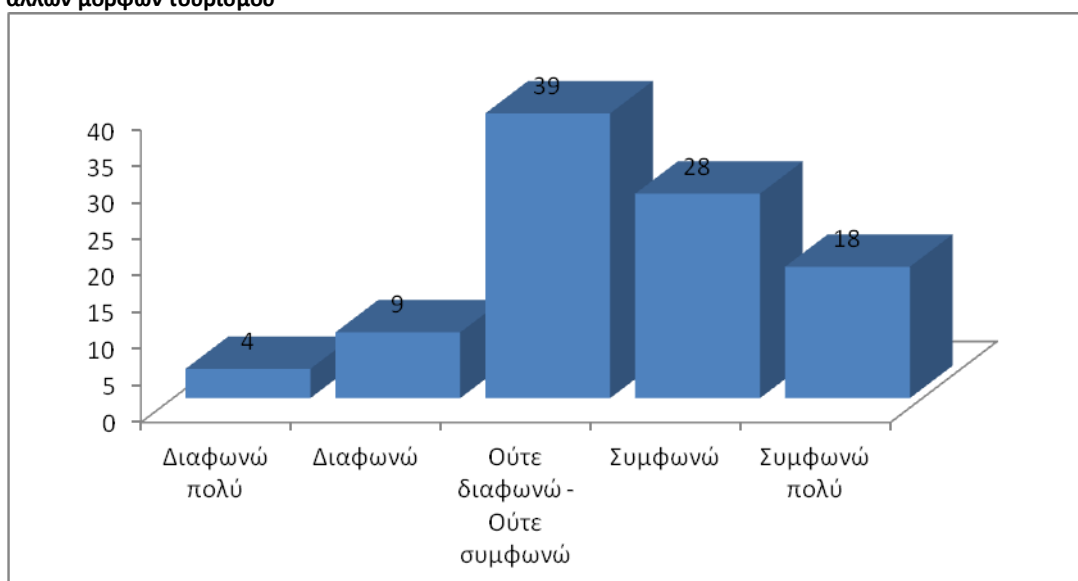
Γράφημα 4: Ταξίδι τουριστών στην Ρόδο πάνω από μια φορά το χρόνο

Πίνακας 4: Ταξίδι τουριστών στην Ρόδο πάνω από μια φορά το χρόνο

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Ναι	69	68%	68%
Όχι	27	27%	95%
Δεν απάντησαν	5	5%	100%
Σύνολο	101	100%	

Γράφημα 5: Αντίληψη ερωτώμενων για το πόσο οι τουρίστες προτιμούν τον πολιτιστικό τουρισμό έναντι των άλλων μορφών τουρισμού

Πίνακας 5: Αντίληψη ερωτώμενων για το πόσο οι τουρίστες προτιμούν τον πολιτιστικό τουρισμό έναντι των άλλων μορφών τουρισμού

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Διαφωνώ πολύ	4	4%	4%
Διαφωνώ	9	9%	13%
Ούτε διαφωνώ - Ούτε συμφωνώ	39	39%	51%
Συμφωνώ	28	28%	79%
Συμφωνώ πολύ	18	18%	97%
Δεν απάντησαν	3	3%	100%
Σύνολο	101	100%	

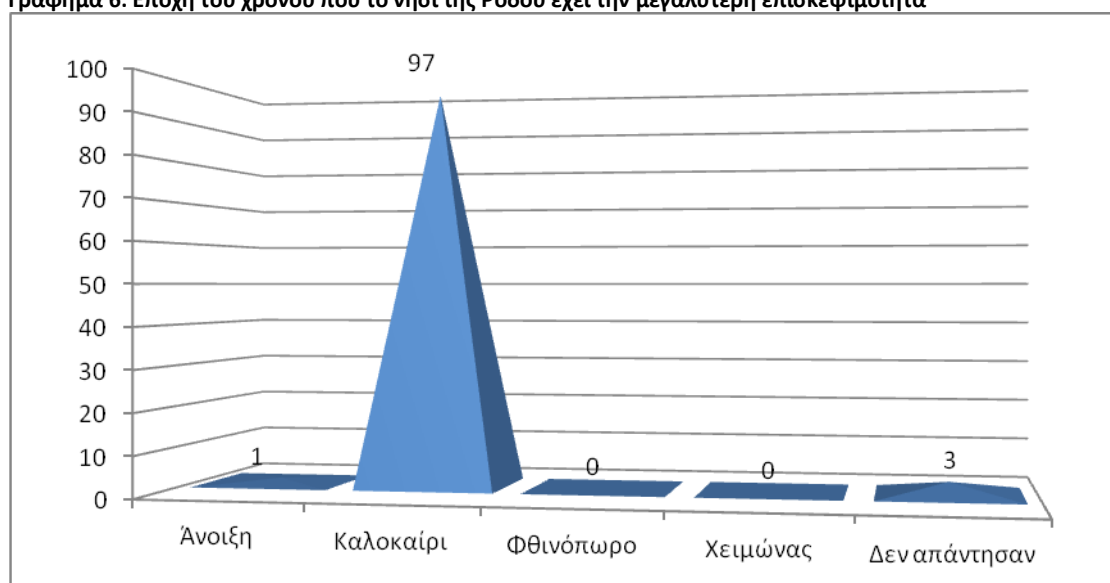
Στην συνέχεια σχετικά με το προφίλ των τουριστών, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν αν θεωρούν ότι οι τουρίστες προτιμούν τον πολιτιστικό τουρισμό περισσότερο από τις άλλες μορφές τουρισμού. Το 4% των ερωτηθέντων διαφώνησε πολύ σε αυτό ενώ το 9% επέλεξε ότι διαφωνεί. Το 39% θεωρεί σε μέτριο βαθμό ότι οι τουρίστες προτιμούν τον πολιτιστικό τουρισμό έναντι των άλλων μορφών τουρισμού, ενώ το 46% κλίνει θετικά προς αυτή την άποψη καθώς είτε συμφωνεί (28%) είτε συμφωνεί πολύ (18%).

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η υφιστάμενη κατάσταση της τουριστικής ανάπτυξης στο νησί της Ρόδου διερευνήθηκε μέσω τριών ερωτήσεων. Αρχικά οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν ποια εποχή του χρόνου θεωρούν ότι το νησί έχει την μεγαλύτερη

επισκεψιμότητα. Από τους 101 ερωτηθέντες οι τρεις δεν απάντησαν στην συγκεκριμένη ερώτηση, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία 96% απάντησε ότι η μεγαλύτερη επισκεψιμότητα παρατηρείται το καλοκαίρι. Μόλις το 1% θεωρεί ότι η μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στην Ρόδο πραγματοποιείται την Άνοιξη. Κανένας από τους ερωτηθέντες δεν θεωρεί το φθινόπωρο ή τον χειμώνα τις εποχές με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα.

Γράφημα 6: Εποχή του χρόνου που το νησί της Ρόδου έχει την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα

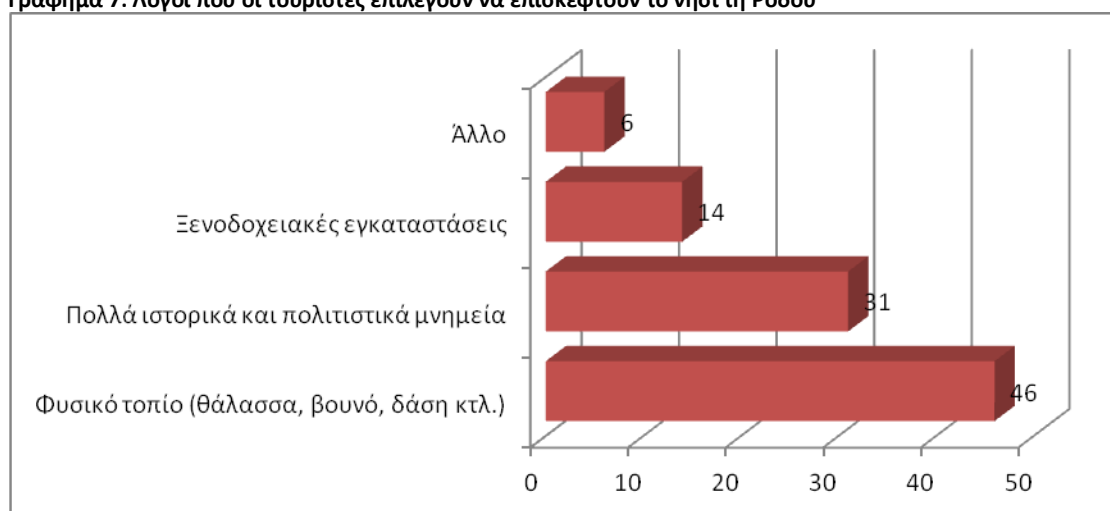
Πίνακας 6: Εποχή του χρόνου που το νησί της Ρόδου έχει την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Άνοιξη	1	1%	1%
Καλοκαίρι	97	96%	97%
Φθινόπωρο	0	0%	97%
Χειμώνας	0	0%	97%
Δεν απάντησαν	3	3%	100%
Σύνολο	101	100%	

Σχετικά με τον λόγο που οι τουρίστες επιλέγουν να επισκεφτούν το νησί της Ρόδου, οι ερωτώμενοι μπορούν να επιλέξουν μεταξύ του φυσικού τοπίου, των πολλών ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων ή να καταδείξουν κάτι άλλο. Σχεδόν το ήμισυ των ερωτηθέντων (46%) θεωρούν ότι η Ρόδος επιλέγεται από τους τουρίστες για το φυσικό της τοπίο (την θάλασσα, το βουνό, τα δάση, κλπ). Το 31% θεωρεί ότι ο λόγος που οι τουρίστες

επισκέπτονται το νησί της Ρόδου είναι η ύπαρξη πολλών ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων, ενώ το 14% πιστεύει ότι ο πόλος έλξης είναι οι ξενοδοχειακές μονάδες που βρίσκονται στο νησί. Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε άλλο και επί της ουσίας απάντησε ένα συνδυασμό είτε των τριών επιλογών (όλα τα παραπάνω) είτε συνδύασε τα φυσικά τοπία και τα πολλά ιστορικά μνημεία. Ένας από τους ερωτηθέντες θεωρεί ότι οι τουρίστες επισκέπτονται την Ρόδο για τις ανθρώπινες επαφές.

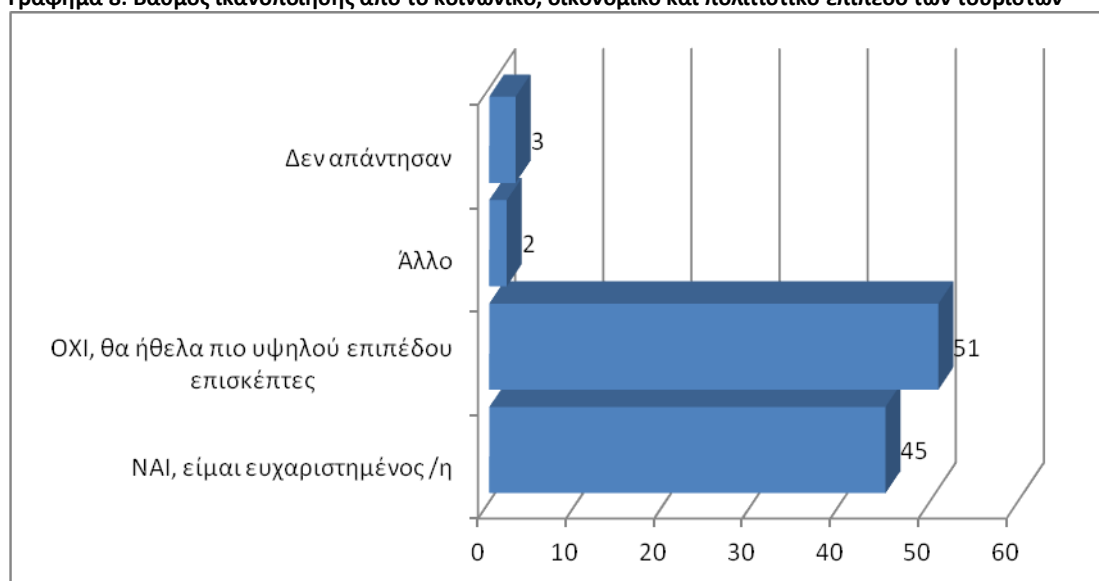
Γράφημα 7: Λόγοι που οι τουρίστες επιλέγουν να επισκεφτούν το νησί τη Ρόδου

Πίνακας 7: Λόγοι που οι τουρίστες επιλέγουν να επισκεφτούν το νησί τη Ρόδου

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Φυσικό τοπίο (θάλασσα, βουνό, δάση κτλ.)	46	46%	46%
Πολλά ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία	31	31%	76%
Ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις	14	14%	90%
Άλλο	6	6%	96%
Δεν απάντησαν	4	4%	100%
Σύνολο	101	100%	

Γράφημα 8: Βαθμός ικανοποίησης από το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο των τουριστών

Πίνακας 8: Βαθμός ικανοποίησης από το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο των τουριστών

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
ΝΑΙ, είμαι ευχαριστημένος /η	45	45%	45%
ΟΧΙ, θα ήθελα πιο υψηλού επιπέδου επισκέπτες	51	50%	95%
Άλλο	2	2%	97%
Δεν απάντησαν	3	3%	100%
Σύνολο	101	100%	

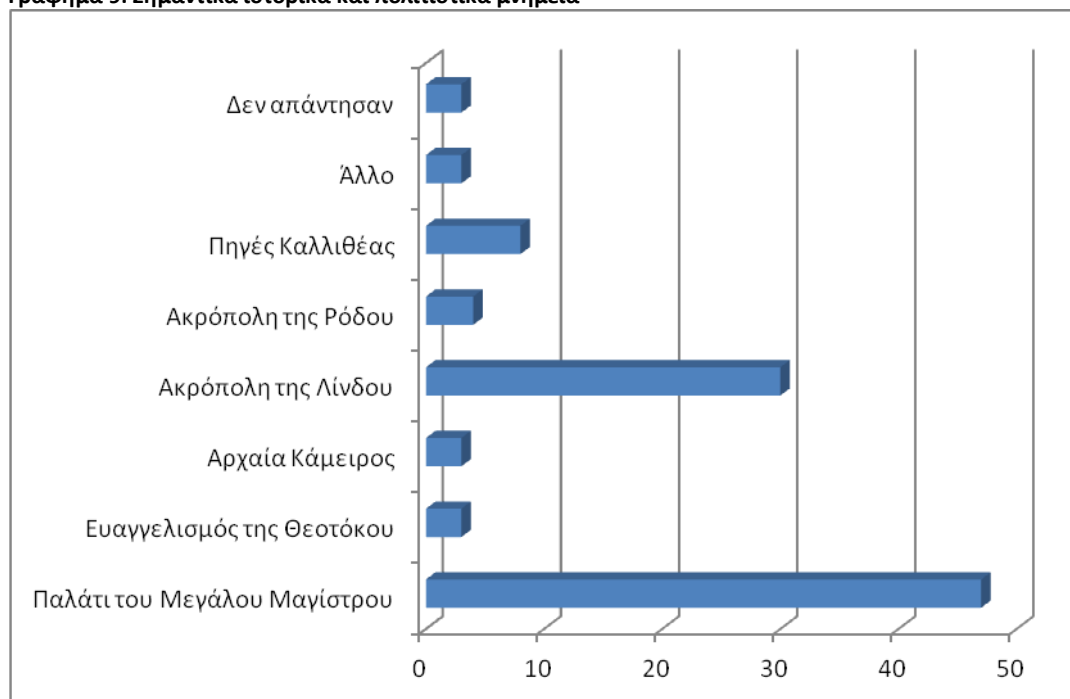
Το 50% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν είναι ευχαριστημένοι από το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο των τουριστών που επισκέπτονται το νησί και επιθυμεί επισκέπτες υψηλότερου επιπέδου. Πέντε ποσοστιαίες μονάδες λιγότερο, δηλαδή το 45% δήλωσαν ευχαριστημένοι από το επίπεδο των τουριστών ενώ το 2% επέλεξε άλλο. Τρεις από τους ερωτηθέντες δεν απάντησαν στην συγκεκριμένη ερώτηση.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στο νησί της Ρόδου και οι απόψεις των

ερωτηθέντων σχετικά με την συμβολή του σε διάφορες πτυχές της ζωής των κατοίκων.

Γράφημα 9: Σημαντικά ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία

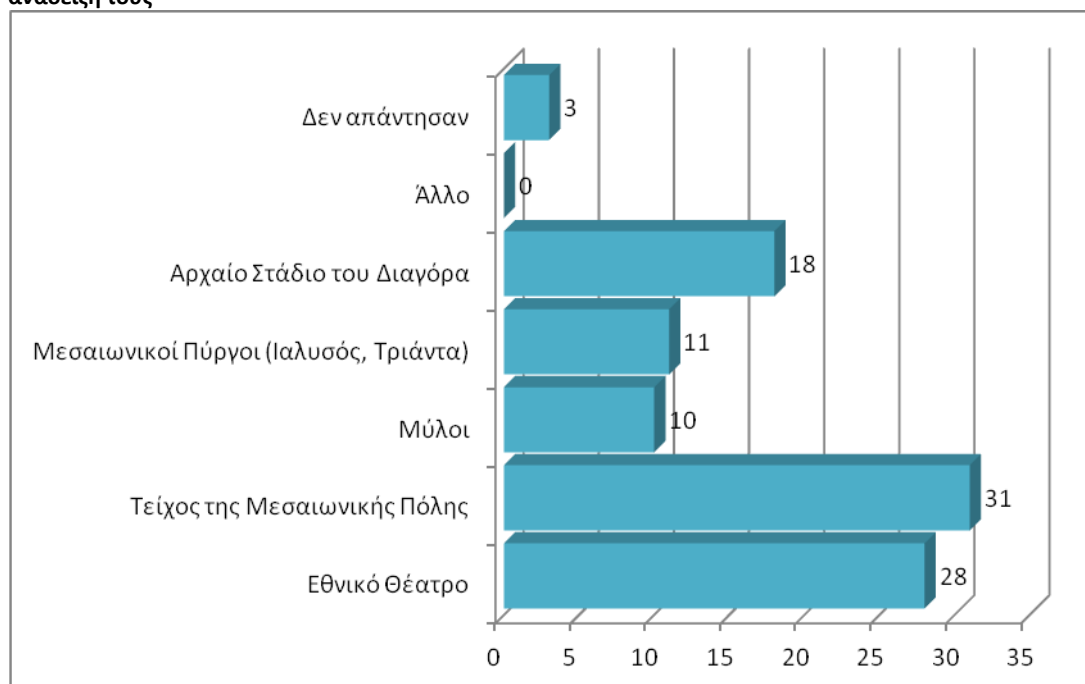
Πίνακας 9: Σημαντικά ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου	47	47%	47%
Ευαγγελισμός της Θεοτόκου	3	3%	50%
Αρχαία Κάμειρος	3	3%	52%
Ακρόπολη της Λίνδου	30	30%	82%
Ακρόπολη της Ρόδου	4	4%	86%
Πηγές Καλλιθέας	8	8%	94%
Άλλο	3	3%	97%
Δεν απάντησαν	3	3%	100%
Σύνολο	101	100%	

Σύμφωνα με την πεποίθηση των ερωτηθέντων δύο μνημεία της Ρόδου ξεχωρίζουν όσον αφορά την ιστορία και το πολιτιστικό υπόβαθρο του νησιού, το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου και η Ακρόπολη της Λίνδου. Το πρώτο θεωρήθηκε σημαντικό από το 47% των ερωτώμενων και το δεύτερο από το 30% των ερωτώμενων. Άλλα σημαντικά ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία είναι οι Πηγές Καλλιθέας (8%), η

Ακρόπολη της Ρόδου (4%), ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου (3%) και η Αρχαία Κάμειρος (3%). Το 3% του δείγματος θεωρεί ως πιο σημαντικό μνημείο κάποιο άλλο και συγκεκριμένα δύο από τους ερωτηθέντες τα θεωρούν όλα τα παραπάνω στο σύνολό τους ενώ ένας θεωρεί ως πιο σημαντική τη Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου στο σύνολό της.

Γράφημα 10: Μνημεία που βάσει των ερωτηθέντων χρίζουν άμεσης κρατικής παρέμβασης με σκοπό την ανάδειξή τους

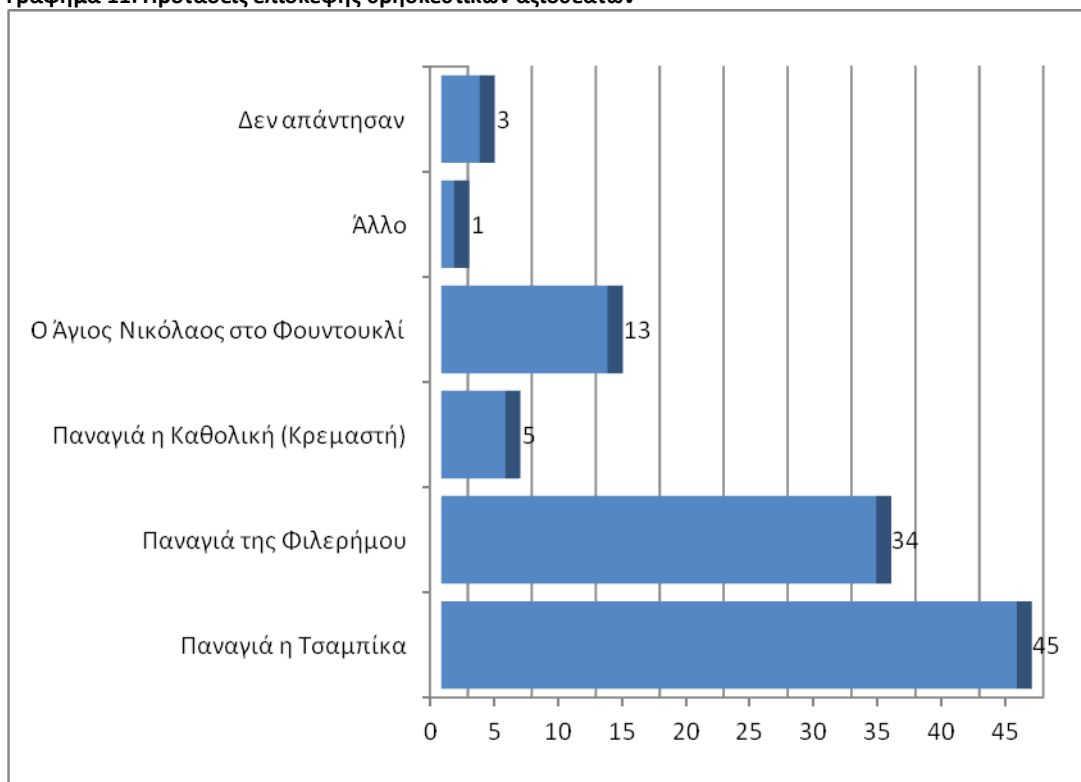
Πίνακας 10: Μνημεία που βάσει των ερωτηθέντων χρίζουν άμεσης κρατικής παρέμβασης με σκοπό την ανάδειξή τους

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Εθνικό Θέατρο	28	28%	28%
Τείχος της Μεσαιωνικής Πόλης	31	31%	58%
Μύλοι	10	10%	68%
Μεσαιωνικοί Πύργοι (Ιαλυσός, Τριάντα)	11	11%	79%
Αρχαίο Στάδιο του Διαγόρα	18	18%	97%
Άλλο	0	0%	97%
Δεν απάντησαν	3	3%	100%
Σύνολο	101	100%	

Σύμφωνα με το 31% των ερωτηθέντων το μνημείο που θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρξει άμεση παρέμβαση από το κράτος ώστε να αναδειχθεί είναι το Τείχος της Μεσαιωνικής Πόλης. Επίσης σημαντικό ποσοστό του δείγματος (28%) θεωρεί ότι θα

πρέπει να υπάρξει άμεση παρέμβαση για το Εθνικό Θέατρο, ενώ το 18% πιστεύει ότι θα πρέπει να αναδειχθεί το Αρχαίο Στάδιο του Διαγόρα. Οι Μεσαιωνικοί Πύργοι (Ιαλυσός, Τριάντα) είναι ένα ακόμα μνημείο που σύμφωνα με το 11% των ερωτηθέντων χρίζει κρατικής παρέμβασης για την ανάδειξή του ενώ το 10% θεωρεί τους Μύλους.

Γράφημα 11: Προτάσεις επίσκεψης θρησκευτικών αξιοθέατων

Πίνακας 11: Προτάσεις επίσκεψης θρησκευτικών αξιοθέατων

	Πλήθος	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Παναγιά η Τσαμπίκα	45	45%	45%
Παναγιά της Φιλερήμου	34	34%	78%
Παναγιά η Καθολική (Κρεμαστή)	5	5%	83%
Ο Άγιος Νικόλαος στο Φουντουκλί	13	13%	96%
Άλλο	1	1%	97%
Δεν απάντησαν	3	3%	100%
Σύνολο	101	100%	

Στο ερώτημα ποια θρησκευτικά αξιοθέατα θα πρότειναν οι ερωτώμενοι σε ένα τουρίστα του νησιού να επισκεφτεί το 45% απάντησε την Παναγιά Τσαμπίκα, το 34% την Παναγιά της Φιλερήμου, το 13% τον Άγιο Νικόλαο στο Φουντουκλί, το 5% την Παναγιά την Καθολική (Κρεμαστή) ενώ το 1% επέλεξε άλλο.

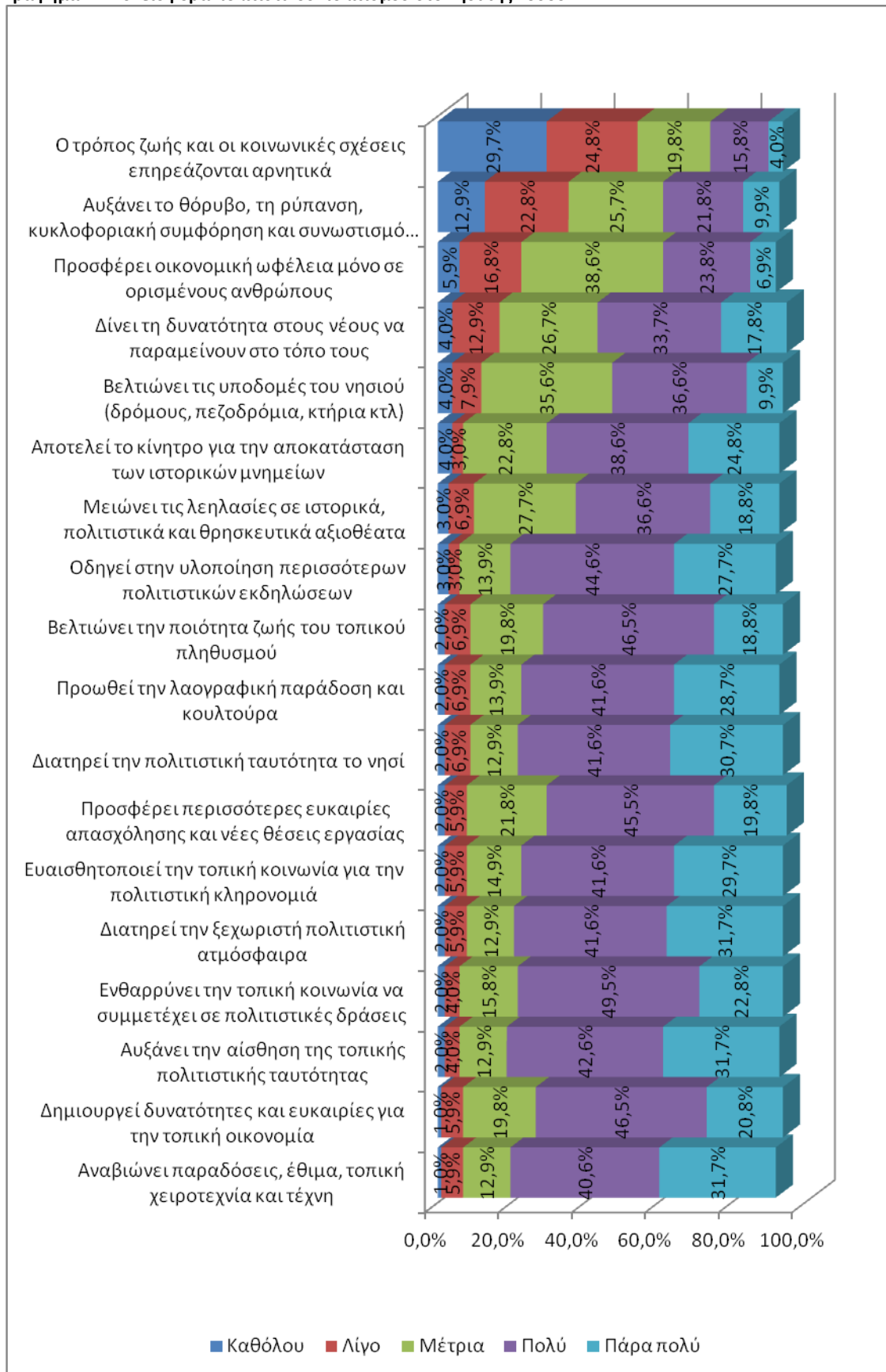
Στην συνέχεια οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν πόσο πολύ συμφωνούν ή διαφωνούν στην συμβολή του πολιτιστικού τουρισμού σε διάφορες πτυχές της ζωής των κατοίκων και του τόπου. Στις ερωτήσεις αυτές υπήρξε ποσοστό αποχής απάντησης που κυμάνθηκε από 5% έως 8%. Ξεκινώντας από τα στοιχεία στα οποία η επίδραση του πολιτιστικού πολιτισμού θεωρείται μεγαλύτερη και με φθίνοντα ρυθμό, διαπιστώθηκε ότι περισσότερο από το 50% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ ότι ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει:

- Στην αναβίωση των παραδόσεων, των εθίμων, της τοπικής χειροτεχνίας και τέχνης (31,7% συμφωνεί πάρα πολύ και 40,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην δημιουργία δυνατοτήτων και ευκαιριών για την τοπική οικονομία (20,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 46,5% συμφωνεί πολύ).
- Στην αύξηση της αίσθησης της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας (31,7% συμφωνεί πάρα πολύ και 42,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην ενθάρρυνση της τοπικής κοινωνίας να συμμετέχει σε πολιτιστικές δράσεις (22,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 49,5% συμφωνεί πολύ).
- Στην διατήρηση της ξεχωριστής πολιτιστικής ατμόσφαιρας (31,7% συμφωνεί πάρα πολύ και 41,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας για την πολιτιστική κληρονομιά (29,7% συμφωνεί πάρα πολύ και 41,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην προσφορά περισσότερων ευκαιριών απασχόλησης και νέων θέσεων εργασίας (19,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 45,5% συμφωνεί πολύ).
- Στην διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας του νησιού (30,7% συμφωνεί πολύ και 41,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην προώθηση της λαογραφικής παράδοσης και κουλτούρας (28,7% συμφωνεί πάρα πολύ και 41,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην υλοποίηση περισσότερων πολιτιστικών εκδηλώσεων (27,7% συμφωνεί πάρα πολύ και 44,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην μείωση των λεηλασιών σε ιστορικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά αξιοθέατα (18,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 36,6% συμφωνεί πολύ).
- Στην δημιουργία κινήτρων για την αποκατάσταση των ιστορικών μνημείων (24,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 38,6% συμφωνεί πολύ).

- Στην βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού (18,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 46,5% συμφωνεί πολύ).
- Στην προσφορά δυνατοτήτων σε νέους να παραμείνουν στον τόπο τους (17,8% συμφωνεί πάρα πολύ και 33,7% συμφωνεί πολύ).

Μέτρια προς θετική ήταν η συμφωνία των ερωτηθέντων σχετικά με την συμβολή του πολιτιστικού τουρισμού στην βελτίωση των υποδομών στο νησί (δρόμων, πεζοδρομίων, κτηρίων, κλπ) αλλά και την προσφορά οικονομικής ωφέλειας μόνο σε ορισμένους ανθρώπους. Συγκεκριμένα ως προς το πρώτο το 35,6% του δείγματος συμφωνεί σε μέτριο βαθμό, το 36,6% συμφωνεί πολύ και το 9,9% συμφωνεί πάρα πολύ. Όσον αφορά το δεύτερο το 38,6% συμφωνεί μέτρια, το 23,8% συμφωνεί πολύ και το 6,9% συμφωνεί πάρα πολύ.

Γράφημα 12: Συνεισφορά πολιτιστικού πολιτισμού στο νησί της Ρόδου

Πίνακας 12: Συνεισφορά πολιτιστικού πολιτισμού στο νησί της Ρόδου

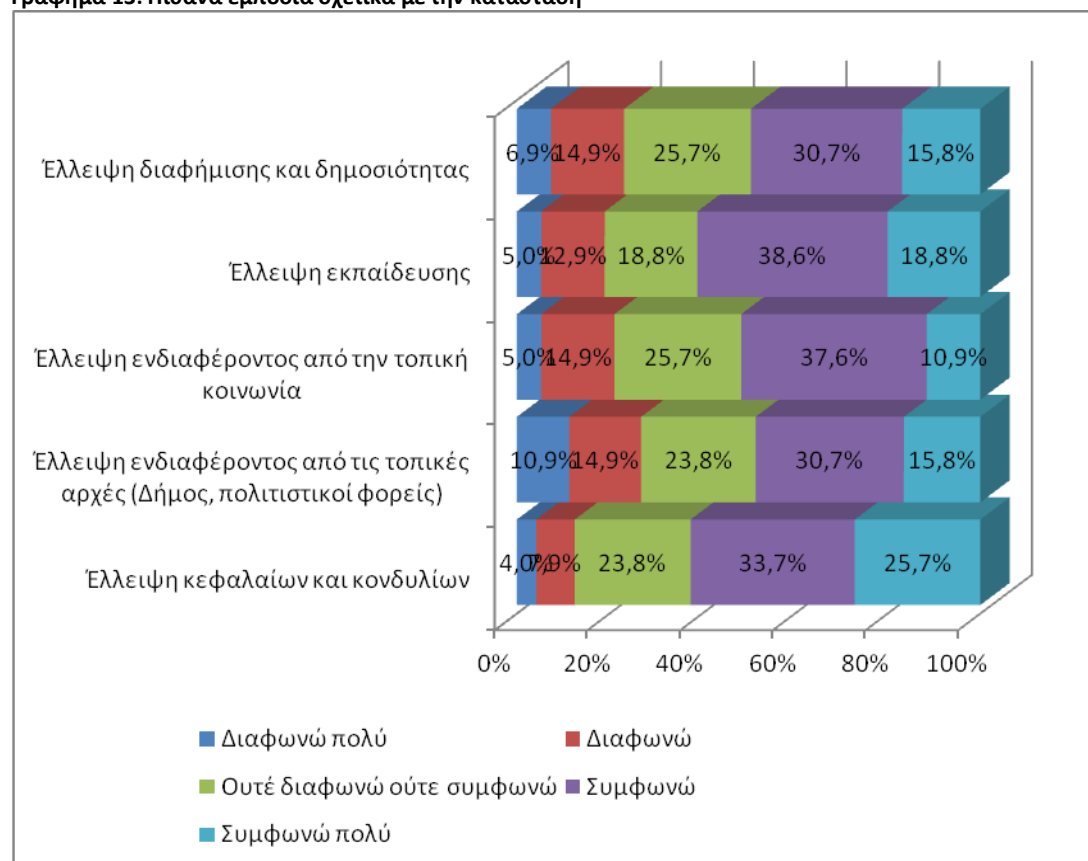
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	Δεν απάντησαν	Σύνολο
Αναβιώνει παραδόσεις, έθιμα, τοπική χειροτεχνία και τέχνη	1	6	13	41	32	8	101
Δημιουργεί δυνατότητες και ευκαιρίες για την τοπική οικονομία	1	6	20	47	21	6	101
Αυξάνει την αίσθηση της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας	2	4	13	43	32	7	101
Ενθαρρύνει την τοπική κοινωνία να συμμετέχει σε πολιτιστικές δράσεις	2	4	16	50	23	6	101
Διατηρεί την ξεχωριστή πολιτιστική ατμόσφαιρα	2	6	13	42	32	6	101
Ευαισθητοποιεί την τοπική κοινωνία για την πολιτιστική κληρονομιά	2	6	15	42	30	6	101
Προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης και νέες θέσεις εργασίας	2	6	22	46	20	5	101
Διατηρεί την πολιτιστική ταυτότητα το νησί	2	7	13	42	31	6	101
Πρωθει την λαογραφική παράδοση και κουλτούρα	2	7	14	42	29	7	101
Βελτιώνει την ποιότητα ζωής του τοπικού πληθυσμού	2	7	20	47	19	6	101
Οδηγεί στην υλοποίηση περισσότερων πολιτιστικών εκδηλώσεων	3	3	14	45	28	8	101
Μειώνει τις λεηλασίες σε ιστορικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά αξιοθέατα	3	7	28	37	19	7	101
Αποτελεί το κίνητρο για την αποκατάσταση των ιστορικών μνημείων	4	3	23	39	25	7	101
Βελτιώνει τις υποδομές του νησιού (δρόμους, πεζοδρόμια, κτήρια κτλ)	4	8	36	37	10	6	101
Δίνει τη δυνατότητα στους νέους να παραμείνουν στο τόπο τους	4	13	27	34	18	5	101
Προσφέρει οικονομική ωφέλεια μόνο σε ορισμένους ανθρώπους	6	17	39	24	7	8	101
Αυξάνει το θόρυβο, τη ρύπανση, κυκλοφοριακή συμφόρηση και συνωστισμό στο νησί	13	23	26	22	10	7	101
Ο τρόπος ζωής και οι κοινωνικές σχέσεις επηρεάζονται αρνητικά	30	25	20	16	4	6	101

ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Τα κύρια εμπόδια για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στο νησί, με βάση την άποψη των ερωτηθέντων είναι η έλλειψη κεφαλαίων και κονδυλίων αλλά και η έλλειψη εκπαίδευσης (περισσότερο από το ήμισυ των ερωτηθέντων

συμφωνήσαν ή συμφώνησαν πολύ). Σε μικρότερο βαθμό, αλλά επίσης πολύ, οι ερωτηθέντες συμφώνησαν ότι η έλλειψη διαφήμισης και δημοσιότητας, η έλλειψη ενδιαφέροντος από τις τοπικές αρχές και η έλλειψη ενδιαφέροντος από την τοπική κοινωνία συμβάλει αρνητικά στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού του νησιού.

Γράφημα 13: Πιθανά εμπόδια σχετικά με την κατάσταση

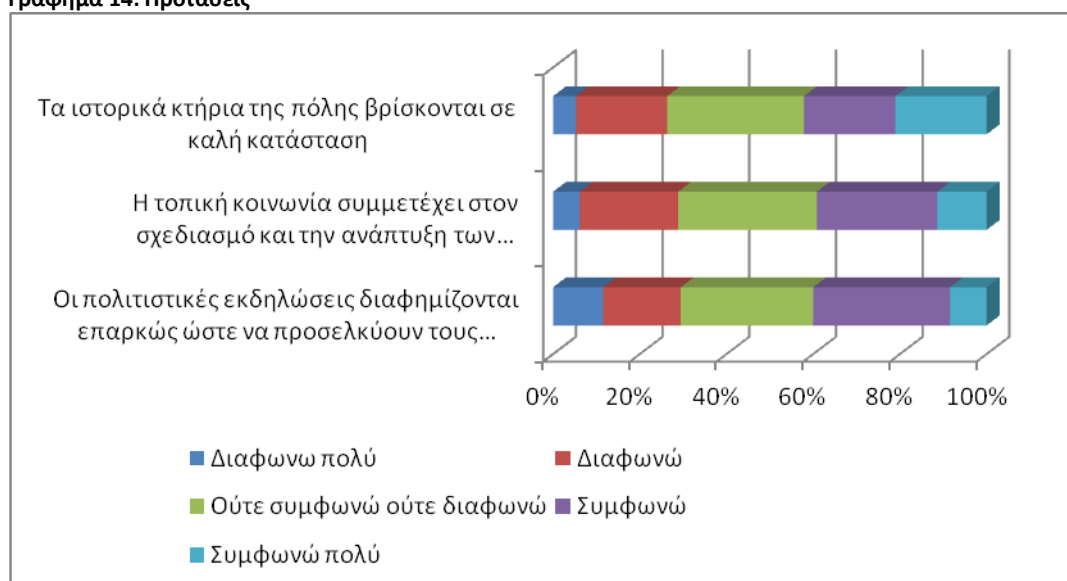
Πίνακας 13: Πιθανά εμπόδια σχετικά με την κατάσταση

	Διαφωνώ	Διαφωνώ	Ούτε	Συμφωνώ	Συμφωνώ	Δεν
Έλλειψη κεφαλαίων και κονδυλίων	4	8	24	34	26	5
Έλλειψη ενδιαφέροντος από τις τοπικές αρχές (Δήμος, πολιτιστικοί φορείς)	11	15	24	31	16	4
Έλλειψη ενδιαφέροντος από την τοπική κοινωνία	5	15	26	38	11	6
Έλλειψη εκπαίδευσης	5	13	19	39	19	6
Έλλειψη διαφήμισης και δημοσιότητας	7	15	26	31	16	6

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

Πιθανές προτάσεις για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού του νησιού είναι η εντατικοποίηση της διαφήμισης των πολιτιστικών εκδηλώσεων, η βελτίωση της κατάστασης των ιστορικών κτηρίων της πόλης και κυρίως η μεγαλύτερη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των δράσεων.

Γράφημα 14: Προτάσεις

Πίνακας 14: Προτάσεις

	Διαφωνώ πολύ	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ πολύ	Δεν απάντησαν	Σύνολο
Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφημίζονται επαρκώς ώστε να προσελκύουν τους τουρίστες	11	17	29	30	8	6	101
Η τοπική κοινωνία συμμετέχει στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των δράσεων του πολιτιστικού τουρισμού	6	22	31	27	11	4	101
Τα ιστορικά κτήρια της πόλης βρίσκονται σε καλή κατάσταση	5	20	30	20	20	6	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

6.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Η πληθώρα των φυσικών ομορφιών του νησιού της Ρόδου το έχει καταστήσει έναν από τους πιο δημοφιλείς ελληνικούς προορισμούς εδώ και πολλά χρόνια, αλλά η ευημερία της κοινότητας θα μπορούσε να απειληθεί από τον μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Ο εποχιακός πληθυσμός φτάνει στο αποκορύφωμά του κατά την υψηλή περίοδο, κυρίως στην πόλη της Ρόδου. Στις άλλες δημοτικές μονάδες, δεν σημειώνεται σημαντική αύξηση του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, εκτός από την Ιαλυσό και την Καλλιθέα.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο εποχικός δείκτης πυκνότητας πληθυσμού είναι σχεδόν διπλάσιος από τον δείκτη πυκνότητας πληθυσμού και αυτό αποτελεί σημαντική απόδειξη του κορεσμού του τουρισμού για τις συγκεκριμένες περιοχές. Συνοψίζοντας, μετά τη διερεύνηση των παραπάνω παραγόντων, συμπεραίνεται ότι οι δημοτικές ενότητες της πόλης της Ρόδου, και Καλλιθέας χαρακτηρίζονται από έντονη τουριστική πίεση και μπορούν να χαρακτηριστούν κορεσμένες. Αυτό σημαίνει ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να εξετάσουν μέτρα για τον έλεγχο της τουριστικής ανάπτυξης, διαφορετικά η περιβαλλοντική και κοινωνική υποβάθμιση θα είναι αναπόφευκτο αποτέλεσμα.

Αντιθέτως, περιοχές όπως η Νότια Ρόδος και η Κάμειρος είναι δυνητικές υποψήφιες θέσεις για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη προωθώντας εναλλακτικές μορφές τουρισμού (συνεδριακές, πολιτιστικές, αθλητικές). Αυτά τα είδη τουρισμού συμβάλλουν στην τουριστική βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς καμία αρνητική επίπτωση.

Δεδομένου ότι η κύρια απασχόληση των κατοίκων του νησιού συνδέεται με την τουριστική βιομηχανία, ο υπολογισμός της τουριστικής ικανότητας της Ρόδου είναι καθοριστικός. Βασίζεται σε διεθνή και τοπικά πρότυπα αναφοράς και μεθόδους όπως περιγράφονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού και από αντίστοιχες εργασίες σε διάφορα μέρη της χώρας. Ο προσδιορισμός των δεικτών ικανότητας μεταφοράς συμβάλλει στην οριοθέτηση και τον προγραμματισμό

κατάλληλων τεχνικών και πολιτικών για τη βέλτιστη και βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού. Ο προσδιορισμός της ικανότητας μεταφοράς μέσω δεικτών βασίζεται σε μια τυπολογία αλλά προσαρμόζεται σύμφωνα με τα κοινωνικοοικονομικά-γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά. Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας δεδομένων, τα οποία παρουσιάζονται ως δείκτες, αντικατοπτρίζουν την τουριστική πραγματικότητα του νησιού της Ρόδου.

Σύμφωνα με το τελευταίο, η Ρόδος και, ειδικότερα, το βόρειο τμήμα της, αντιπροσώπευαν τον μεγαλύτερο αριθμό τουριστών, όσον αφορά τη συνολική τουριστική διαμονή και την εξυπηρέτηση τροφίμων. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της ασχολίας με τον τουρισμό, καθώς υπάρχει μεγάλη ανάγκη για εργατικό δυναμικό κατά τη διάρκεια του ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή του Νοτίου Αιγαίου το μεγαλύτερο μερίδιο του συνολικού ΑΕΠ προέρχεται από τα νησιά Καλύμνου, Καρπάθου, Κω και Ρόδου. Το γεγονός αυτό μαρτυρά επίσης τη μεγάλη ανάπτυξη και ανάπτυξη αυτού του τομέα με τα χρόνια.

Τα τουριστικά πρότυπα θα ήταν πολύτιμα για προορισμούς και επιχειρήσεις αν μετατοπίζονταν από κανονιστικούς κώδικες σε πρακτικά εργαλεία και από εξελιγμένα σχέδια για την εφαρμογή στρατηγικών με βάση τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά των κοινοτήτων υποδοχής και τις αναδυόμενες τάσεις του τουρισμού. Τα τουριστικά πιστοποιητικά και τα πρότυπα βιωσιμότητας αποτυγχάνουν να προσαρμόσουν το εγγενώς μη ισορροπημένο τοπικό τουριστικό σύστημα και τη δυναμική των κύκλων ζωής των προορισμών.

Τα αποτελέσματα της μελέτης αποκαλύπτουν την ανάγκη της τοπικής διακυβέρνησης να υιοθετήσει ενδογενή βιωσιμότητα μέσω της οποίας οι τοπικοί επαγγελματίες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και η κοινωνία των πολιτών θα έχουν τη φωνή τους στη λήψη αποφάσεων ειδικά σε θέματα που αφορούν τα πολιτιστικά δεδομένα του τόπου. Για το σκοπό αυτό, η δημιουργία ενός Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού για τη Ρόδο χρησιμοποιώντας το μοντέλο Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) θα ήταν ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Για να επιτευχθούν καλές περιβαλλοντικές πολιτικές σε τουριστικές δραστηριότητες, υπάρχουν εμπόδια, όπως η πίεση στο παράκτιο περιβάλλον. Κατά συνέπεια, υπάρχει μείωση στην προστιθέμενη αξία της λόγω ανεπαρκούς προστασίας του περιβάλλοντος, έλλειψης πολιτικής βούλησης, περιορισμένου-

ανύπαρκτου χωροταξικού σχεδιασμού. Η υψηλή ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σχέση με το περιβαλλοντικό και φυσικό πλεονέκτημα του νησιού, σύμφωνα με μελέτες και έρευνες στις τουριστικές προτιμήσεις, που θέτουν την Ελλάδα ως επιθυμητό προορισμό σε σχέση με τους ανταγωνιστές της. Είναι επομένως απαραίτητο να υπάρξει συντονισμένη προσπάθεια από τους κρατικούς και τοπικούς παράγοντες στο νησί για την υιοθέτηση ή τη χρήση μοντέλων εναλλακτικής τουριστικής ανάπτυξης από παρόμοιες περιοχές της Ευρώπης ή την εφαρμογή ενός ελληνικού μοντέλου προσαρμοσμένου στις ανάγκες και τον χαρακτήρα του νησιού.

6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Σύμφωνα με την ανάλυση του ερευνητικού μέρους, και αναφορικά με την πλειοψηφία των δοσμένων απαντήσεων όπως καταγράφηκε, οι περισσότεροι από τους ερωτώμενους ήταν γύρω στα πενήντα έτη ηλικίας και δημόσιοι υπάλληλοι ως επί το πλείστον.

Όπως δηλώθηκε, σε σχέση με τις μορφές τουρισμού αυτός που προτιμάται περισσότερο, είναι ο πολιτιστικός τουρισμός. Αναφέρθηκε ότι τους καλοκαιρινούς μήνες σημειώνεται ραγδαία αύξηση του τουρισμού στο νησί και αναφορικά με τον λόγο που οι τουρίστες επιλέγουν να επισκεφτούν το νησί της Ρόδου είναι κυρίως εξαιτίας των πολλών ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων. Ένα ακόμα μεγάλο ποσοστό ανέφερε το φυσικό τοπίο (την θάλασσα, το βουνό, τα δάση, κλπ).

Σε γενικές γραμμές υπερίσχυσε η άποψη ότι οι περισσότεροι δεν είναι ευχαριστημένοι από το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο των τουριστών που επισκέπτονται το νησί και επιθυμούν επισκέπτες υψηλότερου επιπέδου.

Αναφέρθηκε ότι δύο μνημεία της Ρόδου ξεχωρίζουν όσον αφορά την ιστορία και το πολιτιστικό υπόβαθρο του νησιού, το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου και η Ακρόπολη της Λίνδου. Το μνημείο που θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρξει άμεση

παρέμβαση από το κράτος ώστε να αναδειχθεί είναι το Τείχος της Μεσαιωνικής Πόλης

Σημαντικά θρησκευτικά αξιοθέατα που προτάθηκαν ως άξια προς επίσκεψη σε ένα τουρίστα του νησιού να επισκεφτεί είναι η Παναγιά Τσαμπίκα, και η Παναγιά της Φιλερήμου.

Ακόμα, διαπιστώθηκε ότι περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες συμφωνούν πάρα πολύ ότι ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει στην αναβίωση των παραδόσεων, των εθίμων, της τοπικής χειροτεχνίας και τέχνης, στην δημιουργία δυνατοτήτων και ευκαιριών για την τοπική οικονομία, όπως και στην αύξηση της αίσθησης της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας. Ακόμα συμβάλλει στην ενθάρρυνση της τοπικής κοινωνίας να συμμετέχει σε πολιτιστικές δράσεις, στη διατήρηση της ξεχωριστής πολιτιστικής ατμόσφαιρας, στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας για την πολιτιστική κληρονομιά, στη προσφορά περισσότερων ευκαιριών απασχόλησης και νέων θέσεων εργασίας, αλλά και στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας του νησιού. Επιπλέον συμβάλλει στην προώθηση της λαογραφικής παράδοσης και κουλτούρας, στην υλοποίηση περισσότερων πολιτιστικών εκδηλώσεων, στην μείωση των λεηλασιών σε ιστορικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά αξιοθέατα, καθώς επίσης και στην δημιουργία κινήτρων για την αποκατάσταση των ιστορικών μνημείων. Τέλος, ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και στην προσφορά δυνατοτήτων σε νέους να παραμείνουν στον τόπο τους

Τα κύρια εμπόδια για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στο νησί, είναι η έλλειψη κεφαλαίων και κονδυλίων αλλά και η έλλειψη εκπαίδευσης. Λύση σε αυτό μπορεί να δοθεί μέσα από εντατικοποίηση της διαφήμισης των πολιτιστικών εκδηλώσεων και πιο έντονη συμμετοχή σε δράσεις ανάπτυξης.

Γενικότερα, σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η σκιαγράφηση πτυχών που πολιτιστικού τουρισμού στο νησί της Ρόδου. Η ιστορία του νησιού είναι μακρά και κατ' επέκταση ο πολιτισμός είναι αναπόσπαστο μέρος του νησιού, λαμβάνοντας υπόψη ότι φιλοξενεί και μνημείο της παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε διαφωτίστηκαν σημαντικά θέματα που σχετίζονται με τον πολιτιστικό τουρισμό και κυρίως των στοιχείων που αποτελούν

πόλο έλξης για τον τουρισμό, αλλά και των εμποδίων και των προοπτικών που προκύπτουν από αυτόν.

Ενώ υπάρχουν πολλά μνημεία, όπως ενδεικτικά το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου και η Ακρόπολη της Λίνδου, που είτε μεμονωμένα είτε συνδυαστικά προσελκύουν τον τουρισμό, μάλιστα συχνά περισσότερο από μια φορά το έτος, ο πολιτιστικός τουρισμός δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς. Κύριοι ανασταλτικοί παράγοντες είναι η έλλειψη κεφαλαίων και κονδυλίων που θα συμβάλλουν σημαντικά στην καλύτερη συντήρηση και ανάδειξη των μνημείων αλλά και την καλύτερη και εντατικότερη προβολή του νησιού αλλά και των πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Τα παραπάνω είναι ιδιαίτερα σημαντικά αν ληφθεί υπόψη ότι ο πολιτιστικός τουρισμός όχι μόνο συμβάλει σημαντικά στην διατήρηση και αναβίωση των παραδόσεων, των εθίμων και της πολιτιστικής δραστηριότητας. Επίσης ο πολιτιστικός τουρισμός λειτουργεί και αμφίδρομα καθώς ευαισθητοποιεί την τοπική κοινωνία για την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού. Παράλληλα συμβάλει θετικά και σε άλλες πτυχές της ζωής των κατοίκων του νησιού, καθώς δημιουργεί δυνατότητες και ευκαιρίες για την τοπική οικονομία, την απασχόληση αλλά και την παραμονή των νέων στο νησί. Θετικό είναι το γεγονός ότι με βάση την ισχύουσα κατάσταση ο πολιτιστικός τουρισμός δεν έχει δημιουργήσει σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στην ζωή των κατοίκων. Κατά συνέπεια διαπιστώνεται ότι η αύξηση του πολιτιστικού τουρισμού μπορεί δημιουργήσει πολλαπλά οφέλη για την τοπική κοινωνία.

6.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να γίνει στο μέλλον προκειμένου να συγκρίνει, για παράδειγμα, τον πολιτιστικό τουρισμό και τη συμβολή του στις παραδόσεις. Η έρευνα θα μπορούσε να διερευνήσει την τοπική οικονομία διεξοδικά και τις υπάρχουσες ελλείψεις που θα μπορούσαν να βελτιωθούν. Επιπλέον, πιθανές προτάσεις για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού του νησιού είναι η

εντατικοποίηση της διαφήμισης των πολιτιστικών εκδηλώσεων, η βελτίωση της κατάστασης των ιστορικών κτηρίων της πόλης και κυρίως η μεγαλύτερη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των δράσεων.

Απαιτείται περισσότερη μεθοδολογική εργασία για το πώς να καταγραφεί με ακρίβεια ο αντίκτυπος και τα αποτελέσματα της συμμετοχής του κοινού (φορέων) στην έρευνα συμπεριλαμβανομένης της περαιτέρω οικονομικής ανάλυσης και διερεύνησης. Θα ήταν πολύ χρήσιμο να διεξαχθούν κάποιες μακροπρόθεσμες μελέτες οι οποίες θα επιδίωκαν να ποσοτικοποιήσουν τον αντίκτυπο του πολιτιστικού τουρισμού στο νησί της Ρόδου όπως επίσης να σκιαγραφήσουν την προσφορά, τη ζήτηση και τις πιθανές επιπτώσεις. Θα ήταν επίσης χρήσιμο να αποτυπωθούν και ποιοτικά εμπειρίες των ερωτώμενων καθώς μπορεί να είναι πιθανό να προσφέρουν εθελοντικά σε ερευνητικές μελέτες συμμετοχής όπως η συγκεκριμένη. Επομένως μια ενδεχόμενη μελλοντική έρευνα συνδυασμένη ενδεχομένως ποιοτικά και ποσοτικά θα μπορούσε να δείξει σαφή πορίσματα για τον πολιτιστικό τουρισμό στο νησί της Ρόδου συνδυάζοντας θετικές και αρνητικές επιπτώσεις αλλά και τρόπους αντιμετώπισης.

Η τρέχουσα εργασία είναι μόνο ενδεικτική για τον πολιτιστικό τουρισμό της Ρόδου και σίγουρα πρόσθετες περιπτωσιολογικές μελέτες και επίσης μια συγκριτική ανάλυση για διαφορετικούς τύπους προορισμών θα παρείχε χρήσιμα στοιχεία για τις δυνατότητες των κοινοτήτων υποδοχής να σχεδιάσουν, να αποφασίσουν, να διαχειριστούν και να ελέγξουν το μέλλον τους ακόμα καλύτερα σε θέματα που αφορούν την εικόνα τους αλλά και πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Barboutis, G. A. 127. REVITALIZING THE COMPETITIVENESS OF TOURISM DESTINATIONS THROUGH INNOVATIVE MEGA ATTRACTIONS-THE REVIVAL OF THE COLOSSUS OF RHODES. *TOURMAN 2018*, 352.
- Belias, D., Velissariou, E., Kyriakou, D., Varsanis, K., Vasiliadis, L., Mantas, C., ... & Koustelios, A. (2018). Tourism consumer behavior and alternative tourism: the case of agrotourism in Greece. In *Innovative Approaches to Tourism and Leisure* (pp. 465-478). Springer, Cham.
- Bellini, N., & Pasquinelli, C. (2017). *Tourism in the City*. Springer..
- Bohon, L. L., McKelvey, S., Rhodes, J. A., & Robnolt, V. J. (2017). Training for content teachers of English language learners: Using experiential learning to improve instruction. *Teacher Development*, 21(5), 609-634
- Budeanu, A., Miller, G., Moscardo, G., & Ooi, C. S. (2016). Sustainable tourism, progress, challenges and opportunities: an introduction.
- Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 452-459. doi:10.1037/0022-3514.63.3.452
- Camilleri, M. A. (2018). The tourism industry: An overview. *Travel marketing, tourism economics and the airline product*, 3-27.
- Campa, J. L., Pagliara, F., López-Lambas, M. E., Arce, R., & Guirao, B. (2019). Impact of high-speed rail on cultural tourism development: The experience of the Spanish museums and monuments. *Sustainability*, 11(20), 5845.

- Carson, S., & Pennings, M. (Eds.). (2017). *Performing cultural tourism: Communities, tourists and creative practices* (Vol. 42). Taylor & Francis.
- Cheirchanteri, G. (2019, September). Industrial Cultural Heritage as an Alternative Tourism Model: Case study of the Wider Lavreotiki area in Southeastern Attica. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* (Vol. 603, No. 2, p. 022001). IOP Publishing.
- Chen, H., & Rahman, I. (2018). Cultural tourism: An analysis of engagement, cultural contact, memorable tourism experience and destination loyalty. *Tourism Management Perspectives*, 26, 153-163.
- Chiao, H. M., Chen, Y. L., & Huang, W. H. (2018). Examining the usability of an online virtual tour-guiding platform for cultural tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 23, 29-38.
- Doumi, M., Kyriakaki, A., & Stavrinoudis, T. (2020). Small-Scale Cultural Tourism Events: Residents' Perceptions on Their Quality and Impacts. *Tourism Analysis*, 25(2-3), 283-293.
- Du Cros, H., & McKercher, B. (2020). *Cultural tourism*. Routledge.
- Dwyer, L., Forsyth, P., & Dwyer, W. (2020). *Tourism economics and policy*. Channel View Publications.
- Fotiadis, A., Nuryyev, G., Achyldurdyyeva, J., & Spyridou, A. (2019). The impact of EU sponsorship, size, and geographic characteristics on rural tourism development. *Sustainability*, 11(8), 2375.
- Groizard, J. L., & Santana-Gallego, M. (2018). The destruction of cultural heritage and international tourism: The case of the Arab countries. *Journal of Cultural Heritage*, 33, 285-292.
- Hall, C. M., & Williams, A. M. (2019). *Tourism and innovation*. Routledge.

- Higgins-Desbiolles, F. (2018). Sustainable tourism: Sustaining tourism or something more?. *Tourism management perspectives*, 25, 157-160.
- Holden, A. (2016). *Environment and tourism*. Routledge.
- Kasimati, E., & Vagionis, N. (2017). *Cultural tourism and the Olympic movement in Greece* (pp. 147-163). Routledge.
- Mihalic, T. (2016). Sustainable-responsible tourism discourse—Towards ‘responsustable’ tourism. *Journal of cleaner production*, 111, 461-470.
- Mousavi, S. S., Doratli, N., Mousavi, S. N., & Moradiahari, F. (2016, December). Defining cultural tourism. In *International Conference on Civil, Architecture and Sustainable Development* (pp. 70-75).
- Papathanasiou-Zuhrt, D., Weiss-Ibanez, D. F., & Di Russo, A. (2017, May). The gamification of heritage in the unesco enlisted medieval town of Rhodes. In *GamiFIN* (pp. 60-70).
- Pavlidis, G., & Markantonatou, S. (2020). Gastronomic tourism in Greece and beyond: A thorough review. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 100229.
- Peco-Torres, F., Polo-Pena, A. I., & Frías-Jamilena, D. M. (2020). Brand personality in cultural tourism through social media. *Tourism Review*.
- Phipps, D. J., Hannan, T. E., Rhodes, R. E., & Hamilton, K. (2021). A dual-process model of affective and instrumental attitudes in predicting physical activity. *Psychology of Sport and Exercise*, 54, 101899.
- Poulaki, P., Kritikos, A., & Vasilakis, (2020) N. DIGITAL TECHNOLOGY AS A MEANS OF PROMOTING CULTURAL TOURISM IN GREECE. CASE STUDY: ACROPOLIS MUSEUM.

- Rasvanis, E., & Tselios, V. (2020). Geography as a locational determinant of foreign direct investments in tourism and transport in Greece: a comparison with domestic investments. *GeoJournal*, 1-25.
- Rhodes, R. E., Liu, S., Lithopoulos, A., Zhang, C. Q., & Garcia-Barrera, M. A. (2020). Correlates of perceived physical activity transitions during the COVID-19 pandemic among Canadian adults. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 12(4), 1157-1182.
- Richards, G. (2018). Cultural tourism: A review of recent research and trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 36, 12-21.
- Seyfi, S., Hall, C. M., & Rasoolimanesh, S. M. (2020). Exploring memorable cultural tourism experiences. *Journal of Heritage Tourism*, 15(3), 341-357.
- Sharpley, R., & Telfer, D. J. (Eds.). (2015). *Tourism and development: concepts and issues* (Vol. 63). Channel view publications.
- Shulman, H. C., Rhodes, N., Davidson, E., Ralston, R., Borghetti, L., & Morr, L. (2017). The state of the field of social norms research. *International Journal of Communication*, 11, 22.
- Stankov, U., Boemi, S. N., Attia, S., Kostopoulou, S., & Mohareb, N. (Eds.). (2019). *Cultural Sustainable Tourism: A Selection of Research Papers from IEREK Conference on Cultural Sustainable Tourism (CST), Greece 2017*. Springer.
- Taliouris, E., & Trihas, N. (2017). Public policy for corporate social responsibility and governance for sustainable tourism development in Greece
- Telfer, D. J., & Sharpley, R. (2015). *Tourism and development in the developing world*. Routledge.

- Tsilimigkas, G., & Rempis, N. (2021). Spatial planning framework, a challenge for marine tourism development: location of diving parks on Rhodes island, Greece. *Environment, Development and Sustainability*, 1-26.
- Vandarakis, D., Kyriakou, K., Sourianos, E., Hatiris, G. A., Kapsimalis, V., & Sioulas, A. (2018). Carrying capacity assessment and environmentally-friendly based plans for tourism development in Rhodes Island, Greece
- Vergori, A. S., & Arima, S. (2020). Cultural and non-cultural tourism: Evidence from Italian experience. *Tourism Management*, 78, 104058.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο πτυχιακής με θέμα: "ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ"

Το παρόν ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο πτυχιακής εργασίας, του φοιτητή Λεβέντη Ιωάννη Τσαμπίκου στο τμήμα Οικονομικής και Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Μέσω του ερωτηματολογίου αυτού, επιδιώκεται η διερεύνηση της στάσης των τουριστικών φορέων της Ρόδου.

Στόχος της έρευνας είναι να συλλέξουμε ένα σύνολο δεδομένων για ερμηνεία και ανάλυση των δράσεων και των ενεργειών των τουριστικών φορέων, προκειμένου να προβληθεί ο τουρισμός της Ρόδου και συγκεκριμένα ο Πολιτιστικός Τουρισμός της Μεσαιωνικής Πόλης.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 6 ενότητες.

Σχεδιάστηκε έτσι, ώστε να απαιτείται λίγος χρόνος για τη συμπλήρωση του. Δεν είναι ονομαστικό.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία!

Στοιχεία Επικοινωνίας: Λεβέντης Ιωάννης Τσαμπίκος

tourem17027@aegean.gr

Θεματικοί άξονες

Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο

1. Άνδρας
2. Γυναίκα

2. Ηλικία

18 - 30

31 - 40

41 - 50

51 - 60

60 - 70

70+

Άλλο

3. Απασχόληση

Δημόσιος υπάλληλος

Ιδιωτικός υπάλληλος

4. Φορέας απασχόλησης

2. Προφίλ τουριστών

5. Οι τουρίστες ταξιδεύουν πάνω από μία φορά το χρόνο στη Ροδο

Ναι

Όχι

6. Θεωρείτε ότι οι τουρίστες προτιμούν τον πολιτιστικό τουρισμό έναντι άλλων μορφών τουρισμού;

Διαφωνώ πολύ

Συμφωνώ πολύ

3. Υφιστάμενη κατάσταση τουριστικής ανάπτυξης

Ποια εποχή έχει μεγαλύτερη επισκεψιμότητα το νησί της Ρόδου

Άνοιξη

Καλοκαίρι

Φθινόπωρο

Χειμώνας

8. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι οι τουρίστες επιλέγουν να επισκεφτούν το νησί της Ρόδου;

Φυσικό τοπίο (θάλασσα, βουνό, δάση κτλ.)

Πολλά ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία

Ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις

Άλλο...

9. Είστε ευχαριστημένοι από το κοινωνικό, οικονομικό, πολιτιστικό των επίπεδο τουριστών;

ΝΑΙ, είμαι ευχαριστημένος /η

ΟΧΙ, θα ήθελα πιο υψηλού επιπέδου επισκέπτες

Άλλο...

4. Ανάπτυξη πολιτιστικού τουρισμού

10. Ποια μνημεία θεωρείτε ότι είναι πιο σημαντικά όσον αφορά την ιστορία και το πολιτιστικό υπόβαθρο;

Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου

Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

Αρχαία Κάμειρος

Ακρόπολη της Λίνδου

Ακρόπολη της Ρόδου

Πηγές Καλλιθέας

11. Σε ποια μνημεία θα θέλατε να πραγματοποιηθεί μια άμεση κρατική παρέμβαση με σκοπό την ανάδειξη του;

Εθνικό Θέατρο

Τείχος της Μεσαιωνικής Πόλης

Μύλοι

Μεσαιωνικοί Πύργοι (Ιαλυσός, Τριάντα)

Αρχαίο Στάδιο του Διαγόρα

Άλλο...

12. Ποια θρησκευτικά αξιοθέατα θα προτείνατε να επισκεφτεί ένας τουρίστας του νησιού;

Παναγιά η Τσαμπίκα

Παναγιά της Φιλερήμου

Παναγιά η Καθολική (Κρεμαστή)

Ο Άγιος Νικόλαος στο Φουντουκλί

Άλλο...

13. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι συμβάλλει ο πολιτιστικός τουρισμός στα εξής:

Διατηρεί την πολιτιστική ταυτότητα το νησί

Διατηρεί την ξεχωριστή πολιτιστική ατμόσφαιρα

Οδηγεί στην υλοποίηση περισσότερων πολιτιστικών εκδηλώσεων

Πρωθεί την λαογραφική παράδοση και κουλτούρα

Αναβιώνει παραδόσεις, εθίμων, τοπικής χειροτεχνίας και τέχνης

Αποτελεί το κίνητρο για την αποκατάσταση των ιστορικών μνημείων

Μειώνει τις λεηλασίες σε ιστορικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά αξιοθέατα

Ενθαρρύνει την τοπική κοινωνία να συμμετέχει σε πολιτιστικές δράσεις

Ευαισθητοποιεί την τοπική κοινωνία για την πολιτιστική κληρονομιά

Αυξάνει την αίσθηση της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας

Βελτιώνει την ποιότητα ζωής του τοπικού πληθυσμού

Ο τρόπος ζωής και οι κοινωνικές σχέσεις επηρεάζονται αρνητικά

Δίνει τη δυνατότητα στους νέους να παραμείνουν στο τόπο τους

Δημιουργεί δυνατότητες και ευκαιρίες για την τοπική οικονομία

Προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης και νέες θέσεις εργασίας

Προσφέρει οικονομική ωφέλεια μόνο σε ορισμένους ανθρώπους

Αυξάνει το κόστος ζωής Βελτιώνει τις υποδομές του νησιού (δρόμους, πεζοδρόμια, κτήρια κτλ)

Αυξάνει το θόρυβο, τη ρύπανση, κυκλοφοριακή συμφόρηση και συνωστισμό στο νησί

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

5.Πιθανά εμπόδια για τον πολιτιστικό τουρισμό

Έλλειψη κεφαλαίων και κονδυλίων

Έλλειψη ενδιαφέροντος από τις τοπικές αρχές (Δήμος, πολιτιστικοί φορείς)

Έλλειψη ενδιαφέροντος από την τοπική κοινωνία

Έλλειψη εκπαίδευσης

Έλλειψη διαφήμισης και δημοσιότητας

Διαφωνώ πολύ

Διαφωνώ

Ουτέ διαφωνώ ούτε συμφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ Πολύ

6. Προτάσεις και μέτρα ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού

14.Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφημίζονται επαρκώς ώστε να προσελκύουν τους τουρίστες

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφημίζονται επαρκώς ώστε να προσελκύουν τους τουρίστες

Η τοπική κοινωνία συμμετέχει στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των δράσεων του πολιτιστικού τουρισμού

Τα ιστορικά κτήρια της πόλης βρίσκονται σε καλή κατάσταση

Διαφωνώ πολύ

Διαφωνώ

Ουτέ διαφωνώ ούτε συμφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ Πολύ